

IB NØRLUND

Møde
med
Vietnam

TIDEN

Ib Nørlund

Møde med Vietnam

Tiden
1966

Indhold

Forord	3
Fred midt i krigen.....	7
Da Vietnam første gang genvandt friheden	11
Den anden sejr for Vietnams frihed	17
En tunnel uden lysning	23
Nye nederlag for USAs planer	32
Grusomhed sat i system	37
Ødelæggelseskrigen fra luften og dens følger	44
Samtale med en USA-pilot	53
Befrielsesfront og Demokratisk Republik	59
Vejen til fred i Vietnam	67
Vietnam-krigens perspektiver	75
Den internationale solidaritet.....	81
Interview med Pham Van Dong	87

Udgiver: Forlaget Tiden
Omslag af Mikkel Leth Mouritzen
Sats: Trump
Tryk: Terpo Tryk

Forord

Da jeg i begyndelsen af 1966 på indbydelse af Centralkomiteen for Vietnams Arbejdende Folks parti aflagde besøg i den Demokratiske Republik Vietnam, var det første gang, der fra dansk side blev optaget en sådan kontakt.

Besøget kom til at vare fra 10. januar til 15. februar, men på grund af indtrufne omstændigheder var jeg ikke i stand til at gennemføre det forberedte program om at besøge flere egne af republikken, men måtte begrænse mig til Hanoi-området, som jeg til gengæld kunne gøre mig så meget mere intensivt bekendt med. Herunder havde jeg også lejlighed til at føre indgående samtaler med en række ledende folk i partiet og staten — især med partiets førstesekretær *Le Duan*, med sekretær i Centralkomiteen og medlem af dens politiske bureau *Le Duc Tho*, i et offentliggjort interview med statsminister *Pham Van Dong*, med general *Hoang Van Thai*, der var den kommanderende general ved Dien Bien Phu og nu stedfortrædende chef for generalstaben, med general *Nguyen Van Vinh*, der også er stedfortrædende generalstabschef, med chefredaktøren for partiets hovedorgan *Nhan Dan Hoang Tung*, foruden kortere møder med en del andre. Jeg fik også mulighed for at lære mange "menige" vietnamesere at kende og snakke stort og småt igennem med dem. Jeg besøgte industrivirksomheder, landbrug, militære afdelinger især i luftværnet, og kulturelle institutioner. Jeg traf repræsentanter for den sydvietnamesiske befrielsesfront og befrielseshæren og havde endelig også en samtale med en nedskudt USA-pilot.

De indtryk, jeg fik, var om ikke fuldstændige så dog overordentlig righoldige og mangesidede. Og hvad der i hvert fald stod klart var, at mange og afgørende sider af den vietnamesiske situation ikke er kendt af offentligheden i Danmark eller ikke tillægges tilstrækkelig vægt i de diskussioner, som i så rigt mål foregår.

Så meget mere forpligtende måtte det føles at få sine indtryk formidlet til den danske offentlighed. Så snart det var mig muligt,

skrev jeg derfor en artikelserie til dagbladet *Land og Folk*. Det er den, som udgør hovedindholdet af denne bog.

Begivenhederne går hurtigt i vor tid – ikke mindst i det vietnamesiske folks frihedskamps bevægende drama. Men grundlaget for deres bedømmelse har ikke forandret sig, og netop dette er det centrale i de indtryk, jeg har kunnet meddele. Derfor gengives artiklerne her i deres oprindelige form – uden ændringer af hensyn til senere begivenheder, men med den første nedskrivnings umiddelbarhed.

Siden begyndelsen af året er USAs som bekendt gået videre i sin skændige »escalation« af krigen. Mange af de steder, jeg besøgte, er siden blevet gjort til bombemål. Fremfor alt gælder det selve millionbyen Hanoi. Det har måske ændret forskelligt i det mærkværdigt fredelige gadebillede, som var et så slående førsteindtryk i januar. Men det har intet ændret i den ubøjelige vilje til at føre frihedens sag til sejr, der er det stærkeste og mest levende indtryk, som alle besøgende modtager. For selv om det på vore breddegrader måske har kunnet forekomme nogen overraskende, at USA også kunne gribe til sådanne nederdrægtigheder, så har det ikke kunnet overraske i Vietnam. Man havde forberedt sig på det, og – gav man udtryk for over for mig – man ventede det.

De, som har gjort sig til USAs fortalere, har villet trøste offentligheden med, at det ikke var de store byer, men kun olielagre ved dem, der blev bombet. For at tro på det, må man være meget ukendt med luftkrigens betingelser. Jeg hørte den amerikanske pilot forklare vidt og bredt om, at ødelæggelserne af skoler og hospitaler i Nordvietnam kun skyldtes, at det var så svært for piloterne at tage nøjagtigt sigte, når de var presset af et så aktivt luftforsvar som det nordvietnamesiske...

Fra officiel side i USA har man søgt at forklare, at krigslykken nu var ved at slå om. Krigsminister McNamara erklærede på en pressekonference 11. juni, at nu havde den militære situation i Sydvietnam vendt sig til USAs fordel, og operationerne udviklede sig over forventning.

Sådanne erklæringer ville have mere vægt, hvis ikke samme McNamara i årene løb gang på gang havde sagt det samme – for straks efter at blive grundigt dementeret af kendsgerningerne. I 1962 sagde han, at de amerikanske sejre lovede en snarlig afslutning på krigen. Året efter sagde han, at USA-tropperne ville »slutte 1964 sejrrigt«, for så senere at erklære, at de »tapre unge« ville vende sejrrige hjem i 1965...

I 1966 har USA øget sine styrker, så de nærmer sig de 300.000. De har forsøgt at føre dem i offensiv i den tørre årstid – dvs. inden juni – men uden held. Tværtimod har deres styrker lidt flere betydelige nederlag, og – selv efter amerikanske opgivelser

— har deres tab været større end nogen sinde tidligere. Og nu er regntiden altså inde igen — indtil november.

Arsagen til de praleriske amerikanske erklæringer er at søge i den svigtende moral på deres side. Foråret 1966 har jo samtidig været præget af en betydelig vækst i modstanden mod quislingeregeringen i Saigon, selv i kredse, som hidtil havde affundet sig med den. Det store røre i den buddhistiske bevægelse har været det stærkeste udtryk derfor. På den måde fremtræder latterligheden i de officielle forsikringer om, at »USAs tilstedeværelse« skyldes hjælpsomhed overfor den sydvietnamesiske befolkning, mere grelt end nogensinde. Man kan sætte sig ind i, at invasionsstyrkerne nok kan trænge til nogle generalløgne at varme sig på. Men forandre noget i tingene, kan de jo ikke...

På denne måde har den videre udvikling kun bekræftet de synspunkter, som der er givet udtryk for i artiklerne. Fremfor alt har den kun gjort det yderligere klart, at ved øget terror og vildskab finder USA ingen vej i Vietnam. På den måde kan de kun opnå én ting — at bringe verdensfreden i fare.

Det vietnamesiske folk lader sig ikke kue. Det er ikke en retorisk frase, men en konstatering af en kendsgerning, der er nødvendig for enhver forståelse af, hvad der sker i Vietnam. Der findes ingen vej til løsning af det vietnamesiske spørgsmål, uden at man tager udgangspunkt i denne kendsgerning.

USAs forsøg på at terrorisere den Demokratiske Republik Vietnam til kapitulationsforhandlinger, med opgivelse af det vietnamesiske folks hårdt tilkæmpede og internationalt anerkendte ret til selvstændighed, er derfor lige så frugtesløse som de er skændige.

For vort land er det en skamplet, at landets statsminister — i anledning af de nye terrorforbrydelser fra USA — kan få sig til at give den Demokratiske Republik Vietnams regering ansvaret for, at der er krig i Vietnam. Det kan kun være en tro på at sivende løgn har så klæbrig en magt, der kan få ham til at tale sådan. Men den tro må og kan gøres til skamme.

Jo mere man lærer de virkelige omstændigheder om Vietnam at kende, des mere forstår man også forpligtelsen til at gøre alt for at forene alle fredsvillende og demokratiske kræfter i folkene til en fælles og effektiv indsats for solidaritet med Vietnams folk. Det er en kamp mod den imperialism, som i dag vil plante sin jernhæl i Vietnam, i morgen et andet sted, og hvis pres også hviler over os. Men netop dens vidtspredthed giver den også øget sårbarhed, hvis alle de, den retter sig mod, forener sig til én kraft. Ikke alene medlidenhed og retfærdighedsfølelse burde kunne binde alle forskellige kræfter sammen, men også forståelsen af, at ethvert folks skæbne er afhængigt af ud-

faldet af den kamp mellem krigens og fredens kræfter, som opfylder vor tid.

Til styrkelsen af en sådan vilje til fælles indsats er denne bog viet.

6. juli 1966

Ib Nørlund

Fred midt i krigen

Når man står overfor at skulle foreberede en rejse til Vietnam opdager man pludselig, hvor lidt man egentlig ved om de konkrete leveforhold, om hvordan klimaet er på den årstid, om hvad man skal forberede sig på osv. Når man spørger andre til råds, opdager man, at de ved omtrent lige så meget om det.

I mit hoved svirrede erindringen om en udtalelse af præsident Johnson under en af hans escalerede kraftudfoldelser. Den gik ud på, at han nok skulle vide at gøre tilværelsen i Nordvietnam til et sådant helvede, at de dér ville forstå, at de måtte underkaste sig. Det gnavede et sted i sindet, at måske kunne der være en kerne af sandhed i den amerikanske propaganda — skønt alle erfaringer burde have belært mig bedre.

Jeg skulle have holdt mig til erfaringerne. Det var ingeniørlunde et helvede, der rådede i den Demokratiske Republik Vietnam.

Naturligvis savnes der meget af den teknik og øvrige omstændigheder, som vi sædvanligvis benævner levestandardens højde. Der er ikke mange biler i gaderne. Der er mange slags for os tilvante forbrugsvarer, som ikke er sådan at få i butikkerne. Der er ikke mange nye og store bygninger, og i de fleste af de gamle og ikke just velholdte huse er der ikke ruder af glas.

Men hvis man tror, at alt det gør tilværelsen til et helvede i Hanoi, så tager man fejl, og man glemmer navnlig at tage hensyn til forudsætningerne og betingelserne i et land, hvis udvikling og stilling er så forskellig fra vor. Forståelsen af disse forudsætninger er imidlertid en betingelse for at forstå, hvad det er, der foregår i Vietnam overhovedet.

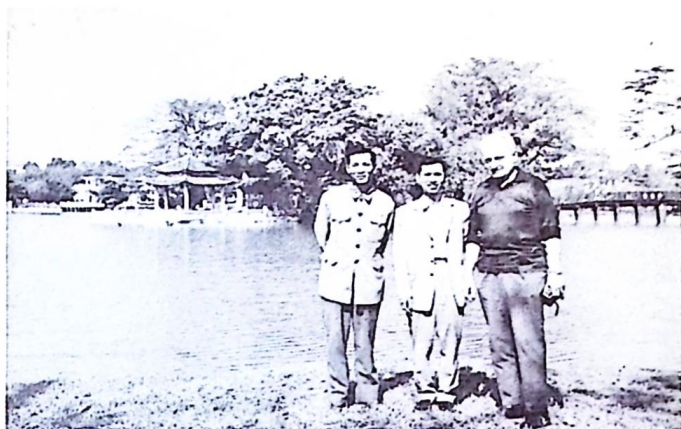
De varer, der findes spredt på stormagasinerne lange hyl-

der, betegner i sig selv et vældigt fremskridt fra fortiden. Der findes sko, termoflasker, elektriske artikler, der er fremstillet i landet selv — det land, som de franske koloniherrer før i tiden betegnede som »uegnet for industri«. Der findes tilstrækkeligt med fødevarer — bl. a. en risration på 750 gram daglig pr. person, dvs. mere end mange bruger — i et land, som indtil for en halv snes år siden jævnlgt var hærget af hungersnød. Under den største, i slutningen af 1940'erne, døde 2 millioner mennesker i Nordvietnam. Der bygges ikke meget, men kan man undre sig over, at midlerne ikke bliver brugt til det i en by, der hele tiden må regne med at blive overhældt med bomber? Det er for øjeblikket beskyttelsesrum, der bygges. På mange fortove er store områder bedækket med mærkelige cirkelrunde cementplader. Det er lågene til de såkaldte »rævehuller« — et cementrør af godt 1½ meters længe, der er gravet lodret ned i jorden, og som kan tjene til et efter sigende særdeles effektivt bombeskjul for et menneske eller to (af vietnamesiske dimensioner), hvis de på gaden overrumples af et bombeangreb.

Og bilerne — vor tids højtbetungne statussymbol for velstand? Hvis nogen tror, at det virker som et helvede, at det dominerende transportmiddel er stiltfærdige cykler, så må de tro om. Cyklerne er der overalt — oftest bærende to personer, i reglen med en af de nydelige vietnamesiske kvinder i de lange sorte bukser siddende graciøst på tværs på bagskærmen. Eller de bærer foruden føreren en last på tre store sække stablet sikkert sammen bagpå. Efter sigende tjener de til at transportere 300 kg også under feltmæssige betingelser.

Gadebilledet i Hanoi kan undertiden få én til at blive grebet af en ejendommelig fornemmelse af, at det dog er den fredeligste by, man længe har oplevet. Men i sin radio kan man høre, hvordan hele verden samtidig snakker om, hvor nær djævelskabet fra luften skal slippes løs imod den.

Det er ikke bare cyklerne, der indgyder denne fornemmelse af fred. Det er først og fremmest folks måde at være på. Og det er ingenlunde, fordi de er uvidende om den fare, der truer. Titusinder af børn og familier er allerede evakueret. Hver dag kan man se nye grupper drage af med tog eller på lastbiler (det er ikke sådan, at der ingen biler er!). I byens parker går civile mennesker — selvforsvarsgrupperne — i deres fritid til øvelser i skydning, håndgranatkastning o. a. Omkring alle udsatte steder ser man ved nærmere iagt-

Så fredeligt kan det tage sig ud i Hanoi foran en af de mere end tusindårige pagoder

tagelse antiluftskyts af forskellige kalibrer. Hvad er det da, der gør, at man alligevel kan få denne fornemmelse af fred gennem folks væremåde?

Det er især den sikkerhed, beslutsomhed og ro, hvormed menigmand forholder sig over for kampen — en indstilling, som kun kan forstås og forklares ud fra den udvikling, som man i årtier har været igennem. Kampen er ikke noget nyt. Åbenlyst har den flammeth uafbrudt i 26 år — indbefattet kortere afbrydelser kan man tale om en varighed af 36 år. Ungdommen kender ikke andet liv end kampens betingelser. De lidt ældre har allerede ofret deres bedste år i den.

De ved, hvad undertrykkelsen betyder. De har været med til at vinde friheden. De ved, at de største og mest blodige tab led de ikke under kampen, men under undertrykkelsens overmagt.

Sådan erfaring gør mange af livets problemer enklere. Man nærer ingen tvivl om kampens nødvendighed og har indrettet sig herefter. Derfor hører man ingen klynken fra de folk, selv om de i deres erindring og tanke bærer på svære lidelser. De taler med ro om bitre ting og opfører sig med venlighed over for hinanden, men over for fjender og forræderi er de lige så naturligt ubønhørlige.

Ankomsten til Hanoi. Sekretær i centralkomiteén og medlem af politbureau for Vietnams Arbejderparti Le Duc Tho tager imod i lufthavnen

I Hanois hverdagsliv er det imidlertid ikke fjender, man møder. Det er hjælpsomhed og sammenhold, som så smukt finder udtryk i det klangfulde melodiske vietnamesiske sprog. Det er det, der giver denne sære fornemmelse af fred midt i et brændtpunkt for den skændigste krig, som verden længe har oplevet. Dette ejendommelige paradoks er et direkte udtryk for den »hemmelighed«, som USAs ledere ikke har villet fatte, og som hensætter dem i forundring over, at al deres tekniske fremskredenhed ikke har kunnet gøre deres magt til »ret«. De har aldrig forstået det vietnamesiske folk.

For at gøre det, må man også fatte dets fortid.

Da Vietnam første gang genvandt friheden

Når man taler med vietnamesere, går der som regel ikke ret længe, før man mærker, hvor dybt de mange års frihedskamp har skåret i deres sind. »Min mor blev dræbt af en fransk bombe, der udslettede vort hjem«. »Min far faldt, da vi drev franskmændene ud af vor landsby«. »Min bror blev myrdet i Ngo Dinh Diems fængsler«, osv.

Rundt omkring Hanoi og længere ud i Nordvietnam står med få kilometers mellemrum ruiner af franske bunkers og »Blockhäuser« som dystre minder om den sidste imperialistiske besættelses tid. I mange år var det kanoner fra disse mere eller mindre moderne røverborge, som beherskede disse egne og opretholdt sultens og undertrykkelsens orden. I dag står de der imidlertid også som erindringer om en overmagt, som folket formåede at besejre.

Den Demokratiske Republik Vietnam ledes af mennesker, som personligt har gennemlevet denne hårde omskiftelsens periode — med alt som indsats. Alle i Vietnams Arbejderpartis øverste ledelse har været direkte deltagere i den utroligt hårde illegale kamp, da de politiske og militære hovedkvarterer var bjerghuler eller junglehytter. På deres fødder har de gennemvandret landet, flygtet for gendarmer eller stikkere, tilbragt mange år i fængsler eller forvisningssteder, hvoriblandt det værste var øen Paolo Condor — over 100 km ude i Stillehavet. Af de erindringer, de har offentliggjort om den tid, får man et indtryk af, hvilken udholdenhed der skulle til for at stå alt det igennem.

En lille episode kan kaste et lys over, hvad det var for et liv. Sammen med en af dem så jeg et velvoksnet firben, som var kravlet ind på loftet af stuen. Han sagde, at det var godt

det var der, for disse firben tog moskitoerne. Lidt adspredt tilføjede han: »For resten har den slags firben reddet mange af vores liv i fængslerne. Når en blev angrebet af tuberkulose, skulle han sluge et firben levende. Det viste sig at hjælpe. Vi véd ikke, hvad der er for noget i firbenet, der har den helbredende virkning. Derfor var der ikke andet at gøre, end at sluge det helt. Sådan holdt vi liv i vore kammerater«.

Et firben, rødder og knolde fra junglens planter, en klump ris når det gik højt — sådan var de illegale kadrers liv. Men disse sultende og jagede revolutionære var i stand til at vinde folkets tillid, vise det vej frem, »overbevise dem om revolutionens nødvendighed« — som det faste udtryk hedder. Når overmagten kunne synes for stor, fortæller de, var det først og fremmest henvisningen til, hvad revolutionen havde formået og forandret i Sovjetunionen, som indgød nyt mod. Og ved udholdenhed baseret på revolutionær overbevisning var de i stand til at lede folket, gøre det til en uovervindelig kraft og vinde sejr.

For Vietnams folk har inden for det sidste par årtier to gange *vundet sejren* for hele deres land! Det er en ting, man ofte ikke gør sig klart i vor ende af verden. Men i Vietnam er denne kendsgerning en levende politisk realitet.

Det var for *hele Vietnam*, friheden blev vundet. Den nuværende demarkationslinje gennem landet langs den 17. breddegrad er et aldeles kunstigt skel, som da også indførtes som en rent provisorisk foranstaltning. Som det hedder i en af de smukkeste vietnamesiske sange: »Vort land er ét, helt sammenvævet, stykke silke, som det ikke skal lykkes nogen at skære over«.

Vietnam udviklede sig allerede for over 2000 år siden til at være ét land, forenet gennem ét fælles fremherskende sprog, og i tidens løb gennem én fælles historie. Mange gange har fremmede erobrere søgt at »skære det over« for at beherske det. Men erobrerne måtte forsvinde, mens det vietnamesiske fællesskab bestod.

I de senere århundreder var erobreren fremfor alt europæiske imperialister, på det sidste fulgt af amerikanske. Da Frankrig i midten af 1800-tallet gjorde det sydøstligste Asien til sin koloni, kaldte de det hele for »Indokina«. Forskellige nationer som den laotiske og khmerske (cambodjanske) byltedes sammen med den vietnamesiske, samtidig med at

Foran kongeslottet Co Loa, Vietnams ældste regeringssæde, lidt uden for det nuværende Hanoi. Bygningerne dateres tilbage til ca. år 800

Vietnam administreredes i tre afdelinger: Tonkin, Annam og Cochinkina.

Det franske herredømme mødtes imidlertid af en række opstande, som i disse »stater« foregik på et fælles-vietnamesisk grundlag.

Mens det længe var en forholdsvis let sag for Frankrig at

slå de nationalistiske opstande ned, begyndte fra omkring 1930 en ny periode i frihedskampen. Den faldt sammen med oprettelsen af, hvad der dengang kaldtes *Indokinas kommunistiske parti* under ledelse af *Nguyen Ai Quoc*, som *Ho Chi Minh* dengang hed. Fra nu af førtes frihedskampen som en både national og social, antiimperialistisk frihedsbevægelse med hovedstøtte i et forbund mellem arbejdere og bønder. Et af dens første fremstød var oprettelsen af »*Nghe An sovjetten*« i 1931, som folkemagt i en provins, der ligger i det nuværende Nordvietnams sydlige del — i øvrigt nu et af de yndede bombemål for USAs flyvevåben.

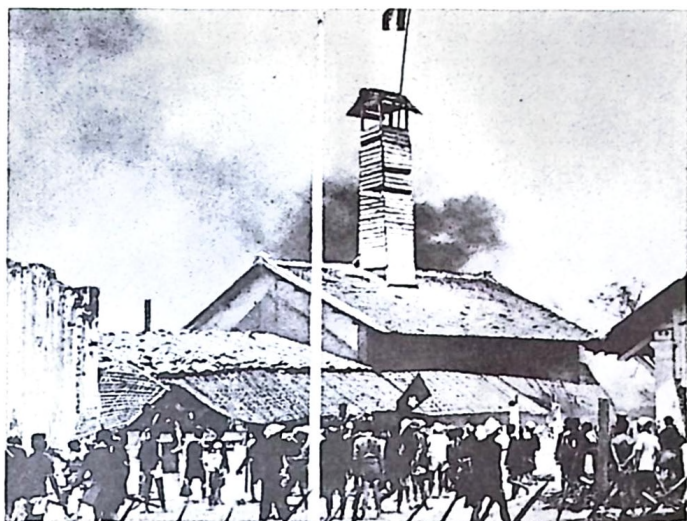
De franske imperialister forstod, at noget nyt og farligt for deres herredømme var under udvikling, og de slog til med umådelig brutalitet. *Nghe An-sovjetten* blev druknet i blod. Men fra den tid udviklede frihedskampen sig til en næsten ubrudt række af væbnede sammenstød — med en vis pause under folkefrontens fremgang i Frankrig fra 1936 til 1938. Det var et praktisk udtryk for det internationalistiske forbund mellem den franske arbejderklasse og folket i den indokinesiske koloni mod den fælles fjende — de kapitalistiske monopolars imperialism.

Indokinas kommunistiske Parti opstod som en sammenlutning af forskellige revolutionære grupper. Den foregik ikke uden en række vanskeligheder, især i den første tid. Det var styrkelsen af det ideologiske fællesskab på marxismen-leninismens grund, der gav partiet voksende styrke og evne til at lede bredere og bredere masser i en yderst kompliceret, antiimperialistisk kamp.

Under den 2. verdenskrig gik de franske kolonimyndigheder i Indokina — som støttede Vichy-politikken — i alliance med de japanske imperialister, som trængte frem i hele Sydøstasien. Den antiimperialistiske kamp måtte nu rette sig mod dem begge. I denne kamp tog kommunisterne gennem *Ho Chi Minh* initiativet til dannelse af en fælles antiimperialistisk front — *Viet Minh*.

Det gjaldt imidlertid også om at udnytte modsætningerne mellem imperialisterne. De skærpedes gennem krigens udvikling i Europa og fallitten for Vichy-politikkens samarbejdspolitik med aksemagterne. I foråret 1945 overtog Japan hele magtapparatet i de indokinesiske lande.

Kommunisterne forstod, at nu nærmede sig tiden for et afgørende slag for friheden. Japans militære sammenbrud

Augustrevolutionens sejr i 1945 i byen Ben Tre. Det franske flag hejses ned

aftegnede sig allerede. Efter grundig og moden overvejelse af tidspunktet gav Ho Chi Minh i august 1945 signalet til antiimperialistisk opstand — *Augustrevolutionen*. Med Viet Minh som bærende kraft fejede frihedsbølgen over hele landet. De imperialistiske kræfter var i sammenbrud og opløsning. Den 2. september 1945 kunne Ho Chi Minh fra Hanoi udråbe *den Demokratiske Republik Vietnam*, der oprettede sin administration i hele Vietnam.

Viet Minh indbød til bredt nationalt samarbejde. Man gav plads i regeringen for de borgerlige nationalister, der før havde ført en halvvejs samarbejdspolitik med Frankrig og nu støttede Chiang Kai-shek i hans forsøg på, fra Kina, at bremse revolutionen også i Vietnam. Man gav endog japanernes vietnamesiske marionetkejsere Bao Dai en plads som »rådgiver for regeringen«. Man støttede sig på folkets styrke, men udnyttede samtidig alle modsætninger i imperialisternes lejr. Således opnåedes endog anerkendelse fra Frankrigs re-

President Ho Chi Minh på besøg i landsbyen Nam-Chinh mellem Hanoi og Haiphong

gering, der dengang selv var under pres fra befrielsestidens demokratiske rejsning.

Vietnams folk havde for første gang genvundet friheden. Men det skulle kun blive første akt i den frihedskamp, som fortsætter endnu i dag. Men derfor er omvendt erfaringerne fra denne første sejr ikke blot en historisk lære for det vietnamesiske folk, men en del af selve dets liv i dag.

Derfor er forståelsen af kampens nødvendighed og tilliden til, at den kan vindes, så stærk i det vietnamesiske folk. Derfor er arbejderpartiet så uløseligt forbundet med folket. Derfor er partiets forståelse af betydningen såvel af ideologisk klarhed som af en smidig og bredt forenende politik så rodfæstet. Det er et parti, der har lært betydningen af socialistisk internationalisme og internationalt sammenhold mellem folkene og af at udnytte uoverensstemmelser mellem imperialisterne.

Det er erfaringer, som yderligere blev uddybet under udviklingens videre forløb.

Den anden sejr for Vietnams frihed

Dengang den Demokratiske Republik Vietnam (DRV) blev oprettet i 1945 på hele det vietnamesiske område, var dens situation uhyre vanskelig. Selv om det overvældende flertal sluttede op om republikken, var de magtmidler, den havde i hænde, kun svage. Stærke magtmidler rådede kun de forskellige imperialistiske grupper over. Det var deres indbyrdes stridigheder ved verdenskrigens ophør, som forhindrede dem i at udnytte dem.

Der var franske tropper som japanerne til dels havde afvæbnet. Der var japanske tropper, som nu skulle afvæbnes af de allierede. Chiang Kai-shek-tropper kom for at foretage afvæbningen i den nordlige del, og de handlede i særlig forståelse med USA. England, der skulle sørge for afvæbning i de sydlige dele, var imidlertid også ude på at udnytte situationen. Der kom engelske tropper til. Fra det britiske imperium kom der især indiske tropper. Englænderne mente også at kunne benytte de resterende franske tropper til at foretage afvæbningen af japanerne. Men Frankrig ønskede også at genoprette sit tidligere imperium i Sydøstasien.

Den unge republik måtte med sine begrænsede midler manøvrere mellem alle disse skær. Farligst var i første omgang truslen fra Chiang Kai-shek og USA. Den lykkedes det at gøre sig fri af med overvejende politiske midler. Men samtidig skærpedes truslen fra de franske koloniherrer. Allerede i efteråret 1945 tog de lokale franske repræsentanter skridt til at skabe en separat stat i Cochinkina, oprettede i nogle af de sydlige områder deres administration. Mod den gik folket, især på landet, igen til ny modstandskamp. Også i nord blev nogle franske troppeafdelinger stationeret som led i afviklingen af Chiang Kai-sheks besættelse.

Vietnam søgte at sikre sig selvstændigheden gennem politiske aftaler med Frankrig. Gennem Paris-aftalen af 6. marts 1946 anerkendtes den Demokratiske Republik Vietnam som det vietnamesiske folks stat. I september 1946 undertegnedes yderligere en aftale om et *modus vivendi* i Vietnam. Til gengæld for anerkendelsen gik DRV ind på at forblive medlem af den Franske Union, dvs. det statsforbund, som Frankrig efter engelsk mønster erklærede at ville lade træde i stedet for sit gamle kolonirige. Efter papiret skulle det kun betyde, at DRV gav afkald på selvstændig udenrigspolitisk optræden.

Men da de franske koloniherrer i Indokina følte sig stærke nok, brød de alle traktater. De skred til aktion uden at have officiel dækning fra regeringen i Paris, men handlede naturligvis i forståelse med fransk imperialismes egentlige magthavere. De bombarderede uprovokeret havnen i Haiphong, landsatte store troppeafdelinger, gik til angreb på Hanoi, som de besatte.

Den militære overmagt var DRV for stor. Man måtte trække sig tilbage fra hovedbyerne. Men samtidig erklærede DRV nu *national befrielseskrig* mod Frankrig. På ny krævedes der udholdenhed, offervilje og opfindsomhed i en lang og bitter kamp for at genvinde friheden. Den kom til at vare ni år.

»Dengang havde vi hverken våben eller erfaring i omfattende krigsførelse mod en moderne hær,« fortalte de militære ledere, jeg talte med. »Vi måtte lære alt det fra grunden af.« Vietnams folk lærte, at det ikke var nok at have ret. Man måtte også have magt til at hævde denne ret.

Det var en ikke ubetydelig fjende, man stod overfor i denne kamp. Efterhånden kom de franske styrker op på 180.000 mand, og det var overvejende tropper, som var vant til at kæmpe under tropiske forhold — mange af dem var afrikanske soldater, andre havde levet længe i Sydøstasien og kendte forholdene. De blev ledet af Frankrigs dygtigste generaler. »De franske styrker var langt bedre soldater end amerikanerne,« siger vietnameserne nu.

Trods deres materielle overmagt, og skønt de også skaffede sig vietnamesiske marionettropper, led de nederlag. Modstanden førtes først overvejende som guerillakrig, men frihedsstyrkerne voksede i styrke og erfaring og blev efterhånden i stand til at gennemføre militære operationer af stort

General Hoang Van Thai fortæller om slaget ved Dien Bien Phu. Han var folkehærens kommanderende general i slaget og er nu vicegeneralstabschef.

omfang. Gennemførelsen af jordreformer i de befriede områder gjorde folkets støtte mere og mere overbevist og begejstret. Kampmoralen nåede nye højder.

I efteråret 1954 vandt folkehæren en sejr i et omfattende slag, som helt slog bunden ud af den plan, hvormed den franske øverstkommanderende Navarre "endelig skulle afgøre krigen" — for gud véd hvilken gang. Det var sejren ved *Dien Bien Phu* i det nordvestlige Vietnam. Efter et slag og en skyttegravskrig på 55 dage mistede franskmændene i alt 16.200 mand, overvejende elitetropper og blandt andet 57 fly.

I en samtale med den kommanderende general ved Dien Bien Phu, *Hoang Van Thai*, fortalte han, hvordan den tilfangetagne franske general *de Castries* bagefter erklærede: "Nu indser jeg den fejl, jeg begik. I kæmper ikke alene med jeres væbnede styrker, men med hele jeres folk. Jeg troede ikke, I kunne gennemføre et slag 500 km væk fra jeres baser. Vi regnede ikke med, at I kunne løse forsyningsspørgsmålet. Nu forstår jeg, at I mobiliserede hele folket."

Franskmændene drog klogeligt den lære af nederlaget ved Dien Bien Phu, at krigen som helhed var tabt, og de gik til

forhandlinger. Hertil bidrog også en anden faktor. Siden 1950 og især efter Korea-krigens indstilling var USA blevet mere og mere interesseret i Vietnam-krigen, De overtog mere og mere finansieringen af det franske ekspeditionskorps — i 1950-51 betalte de 15 procent af dets omkostninger, i 1952 35 procent, i 1953 45 procent og i 1954 88 procent. De kom med forslag om at udvide krigen, endda om at anvende atom-bomber i den. I Frankrig begyndte man at forstå, hvad alt dette betød. Selv om de skulle vinde militær fremgang, ville det blive USA, der løb med gevinsten.

Frankrig gik til Geneve-forhandlingerne 1954 med indstilling på at få sluttet krigen og vidste, at det kun kunne opnås gennem en anerkendelse af folkenes selvstændighed i den tidligere indokinesiske koloni. Derfor var det muligt for de socialistiske stater at sikre, at forhandlingerne endte i aftaler, som betød en anerkendelse af, *at Vietnams folk for anden gang havde vundet deres frihed.*

I Geneve-konferencen deltog repræsentanter for Frankrig, England, USA, Sovjetunionen og Kina samt for frihedsbevægelserne i de tre folk i Indokina — i Vietnam, i Laos og i Cambodien. Nogle vil må undre sig over, at Sydvietnam ikke nævnes som deltager. Franskmandene havde jo oprettet et marionetstyre under den førnævnte »kejser« Bao Dai (som gik under navnet »kejseren af natklubberne«, idet han det meste af tiden opholdt sig ved den franske riviera med residens i sådanne lokaler). Men ingen tænkte dengang på at forlange, at dette styre skulle have selvstændig repræsentation. Dets repræsentanter indgik — som naturligt var — i den Franske Unions repræsentation, hvis interesser de jo også var udtryk for.

Geneve-aftalerne betegnede en international anerkendelse af det vietnamesiske folks grundlæggende nationale rettigheder til *uafhængighed, suverænitet, enhed af hele landet og territorial ukrænkelighed.* Derfor indeholdt de utvetydige bestemmelser om, at ingen fremmed magt måtte have tropper eller andet militær personel, våben, ammunition eller krigsmateriel af nogen art på vietnamesisk område. Ingen del af Vietnam måtte inddrages i militære blokke eller gøres til baser for fremmed militærmagt. Ingen måtte blande sig i landets indre anliggender eller styreform. Endelig skulle den nationale forenelse virkeliggøres efter fri afstemning inden to år, dvs. inden juli 1956. En international kontrollkommis-

sion bestående af Canada, Polen og Indien skulle overvåge beslutningernes virkeliggørelse.

Denne anerkendelse af det vietnamesiske folks selvbestemmelsesret var naturligvis et slag mod USAs krigerske planer. Men i Geneve stod USA isoleret. Dets manøvrer for at forhindre en overenskomst blev krydset — ikke mindst af det sovjetiske diplomatis virke. Den amerikanske repræsentant stod op på konferencens sidste møde og erklærede, at USA ikke ville underskrive aftalerne, men måtte dog samtidig afgive det løfte, at »USA ville afstå fra truslen om eller anvendelsen af magt til at forstyrre aftalerne«. Deres nægtelse af at underskrive tjener således ikke til nogen som helst undskyldning for deres senere handlinger. Når USA-propagandaen på det sidste forsøger at finde en anden undskyldning i, at »den sydvietnamesiske regering ikke har underskrevet Geneve-aftalerne«, er det også et slag i luften. Marionetregeringen kunne ikke underskrive. Frankrig gjorde det på dens vegne.

I overgangsperioden 1954-56 skulle de franske tropper trækkes tilbage, mens den vietnamesiske folkehær — hvad enten den bestod af styrker fra syd eller nord i Vietnam — skulle »omgrupperes« nord for den demarkationslinje, som ganske midlertidigt og temmelig tilfældigt blev draget langs den 17. breddegrad — indtil folkeafstemningen inden 1956 skulle forene landet. Disse troppebevægelser blev også gennemført.

Den forpligtende internationale anerkendelse af Vietnams selvstændighed og enhed var en stor og betydningsfuld sejr for det vietnamesiske folk. *Denne anerkendelse rummer en ret som Vietnams folk ikke kan og ikke vil give afkald på fremover. Ingen ordninger eller arrangementer kan træffes uden at tage denne fundamentale politiske kendsgerning til efterretning.*

Den anden sejr for Vietnams frihed var vundet i kraft af folkets stadig mere aktive offervilje og dygtige kampindsats for sine rettigheder. Derigennem var dets ret også blevet en magt der kunne bryde imperialismens. Dertil kom at styrkeforholdet på den internationale arena havde ændret sig til gunst for socialismen og til ugunst for imperialismen. Dette gav sig for Vietnam særlig udtryk i, at Sovjetunionens vægt i international politik var øget — som blandt andet Geneve-konferencen viste det — og i, at nabostaten mod nord ikke

Massemøde i Hanoi lover at holde ud til sejren over overfaldsmændene fra USA

længere var Chiang Kai-sheks Kina, der støttede imperialismen og kontrarevolutionen, men Folkerepublikken Kina.

Det rummede også yderligere erfaringer for det vietnamesiske folk. Og de erfaringer blev der brug for. Heller ikke med den anden sejr var frihedskampen endt for Vietnams folk.

En tunnel uden lysning

Den amerikanske viceudenrigsminister *Bedell Smiths* erklæring på Geneve-konferencen om, at USA ikke ville »gribe til trusler om eller anvendelse af magt« for at forstyrre Geneve-aftalernes virkeliggørelse, vil indgå i historien side om side med den tyske kansler *von Bülow's* bemærkning i 1914 om, at traktater var at betragte »som en lap papir«!

Det ses alene af de tørre tal om USAs militærpersonel i Vietnam. Ved Geneve-aftalernes indgåelse 1954 var der 200 »rådgivere« for det franske ekspeditionskorps, i 1956 allerede 2000 »hjælpere og rådgivere«, i 1964 4000, i 1962 11.000, i 1963 25.000, ved udgangen af 1965 200.000, i marts 1966 230.000 og formentlig mere når dette læses. Sådan udførtes forpligtelsen til ikke at føre fremmede tropper til Vietnam!

I ledende USA-kredse havde man — i officielle, men især i uofficielle udtalelser — megen foragt tilovers for fransk-mændene efter deres nederlag. Eisenhower sagde, at det var Frankrigs tidligere forsyndelser, der gjorde det vanskeligt at få folk til at tro, at det »kæmpede for friheden«. Men nu skulle USA så vise, hvordan pølsen skulle skæres.

Det første var at skaffe sig en pålidelig quisling i Sydvietnam. Det blev Ngo Dinh Diem en katolsk mandarin, som havde været under »uddannelse« i USA siden 1951. Det var om ham, chefredaktøren af det amerikanske magasin *Look* skrev i 1964: »John Foster Dulles fandt ham frem, senator Mike Mansfield gav ham blåt stempel, kardinal Spellman lovpriste ham, vicepræsident Nixon kunne lide ham, og Eisenhower OK'ede ham.«

Han blev gjort til premierminister under Bao Dai, som snart efter blev fyret, så Diem også kunne blive præsident. USA meddelte Frankrig, at dets »hjælp« ikke længere ville

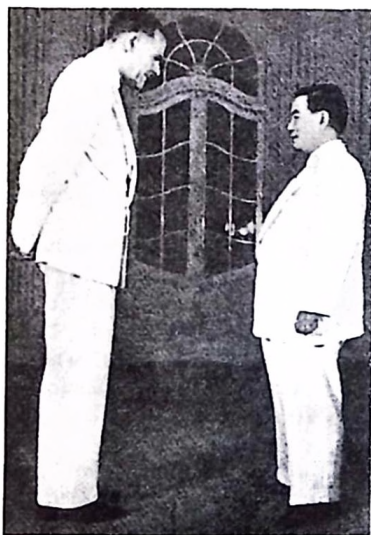
blive ydet gennem den franske administration, men direkte til Diem. Frankrig var spændt fra.

DRVs regering henvendte sig i 1955 og 1956 flere gange til administrationen i Sydvietnam om at optage forbindelse og forhandlinger om gennemførelsen af forenelsesafstemningen. Men det skulle Diem ikke have noget af. Han begyndte i stedet at tale om en »march mod nord«.

Eisenhower har i sine erindringer bekræftet, hvad man nok kunne gætte, at årsagen til, at der ikke blev noget ud af afstemningen, var, at alle eksperter, som han konsulterede, sagde, at mindst 80 procent af folket både i nord og syd ville stemme for den koalition af partier, som lededes af Ho Chi Minh.

Det er værd at huske hele denne historie om Diem-styrets opkomst, når USA og Hækkerup nu taler så meget om, at »USA må opfylde sine forpligtelser over for den sydvietnamsiske regering«. På den manér er det temmelig enkelt at få enhver forbrydelse omskrevet til en »forpligtelse«.

Samtidig lavede USA sig militærblokken SEATO og stillede såmænd Sydvietnam, Laos og Cambodia — de lande som

USA's ambassadør Henry Cabot Lodge og diktator Ngo Dinh Diem

ifølge Geneve-aftalerne ikke måtte inddrages i militærblokke — under dens »beskyttelse«. Nye tunge »forpligtelser« lagdes på det stakkels USAs skuldre . . .

Så var brikerne stillet op, mente USA, og nu skulle det til at gå løs. Man pøsede dollars og militærhjælp ud på Ngo Dinh Diem og regnede med, at man således kunne »købe sig« et frihedselskende land.

Det gik med militæret og lignende højreindstillede kredse i Saigon, selv om der også blandt dem var en vis modstand mod Diem. Metoden, som den daværende amerikanske førstemand anvendte, blev af Le Monde dengang beskrevet således: »Når general O'Daniel præsiderede over træningen af den vietnamesiske armé (det var hans officielle opgave — IN) hændte det somme tider, at han slog i bordet og råbte: »Hvem betaler?« for at påtvinge sine tvivlende allierede sine synspunkter. Vietnameserne bad om en afbrydelse af mødet for at forhandle indbyrdes og kom så tilbage for at meddele, at de havde accepteret.«

I den forsamling talte USA altså om dollars, ikke om »forpligtelser«.

Så var der altså bare tilbage at ordne folket.

Det var det, Diem skulle gøre. Hans metoder var ikke ukendte. De var simpelt hen fascistiske. Efter at de organiserede frihedsstyrker var omgrupperet mod nord, indledte han en forfølgelseskampagne mod alle andre deltagere i modstandsbevægelsen under parolen om, at »kommunister skulle angives«. Det udviklede sig til grusomme masseforfølgelser, arrestationer og nedskydninger. Et medlem af den Sydvietnamesiske Befrielsesfronts ledelse sagde til mig: »Det var de værste år — 1956-59. Der led vi de største tab. Da vi på ny kunne tage modstanden op, blev vore tab meget mindre.« Kampen blev for dem i bogstavelig forstand vejen til livet.

Diem arrangerede i denne periode også et par »folkeafstemninger« eller »valg« for at legalisere hans detronisering af Bao Dai. De var af en sådant art, at de fleste var berøvet stemmeretten, og af dem, som havde lov at stemme, mødte mindre end 15 procent op. Til denne afstemning var USAs officielle kommentar: »Vietnams folk har talt, og vi anerkender naturligvis dets beslutning« (Lincoln White, USAs udenrigsministeriums talsmand). Det kan man jo passende erindre sig, når USAs regering nu taler om »fred i Vietnam«

gennem en »fri afstemning« vel at mærke under opretholdelse af USAs besættelse.

Kun på ét område havde Diem dengang en politisk succes. Det var over for den katolske befolkning som udgør ca. 15 procent i Vietnam, og som var opdraget eller præget af den franske besættelsesmagt. Diem var selv katolik og gav næsten alle ledende poster til katolikker. Det lykkedes også at vinde indflydelse blandt katolikkerne i Nordvietnam, således at et stort antal af dem benyttede sig af våbenstilstandens folkeflytningsmuligheder til at tage til Sydvietnam. De troende fik forklaret, at »Gud var draget til syd, og det var en pligt at følge ham«. Samtidig havde Nordvietnam imidlertid en mere slående politisk succes, idet den vietnamesiske befolkning i Thailand, som nu også fik mulighed for at blive overflyttet til hjemlandet, til 90 procent valgte at komme til DRV i nord.

Ved hjælp af tvang og dollars oprettede Diem en hær på 150-2000.000 mand. Med den kunne han nogenlunde holde kontrol over de større byer, selv om det også i såvel Saigon som andre byer gang på gang kom til demonstrationer, der samlede titusinder mod regimet. Men vanskeligere for ham var det at holde kontrol med den spredte befolkning i landdistrikterne.

Han forsøgte gennem sin terrorpolitik at indeslutte bondebefolkningen i såkaldte »velstandszoner«. Der blev lovet dem teknisk og anden hjælp, men den virkelige mening var at bringe dem under kontrol i en art lejr. Men hele denne fremfærd rejste befolkningen til stadig stærkere modstand. I Diems egen lejr voksede uroen. Et militærkup i 1960 blev kun bremset ved USAs indgriben.

Men også i USA måtte man nu se i øjnene: *den første plan — beherskelsen af Sydvietnam ved et quislingestyre — var slået fejl.*

Man gik så i gang med at prøve en ny. I Pentagon — USAs krigsministerium — havde man i nogle år holdt studiekredse i marxistiske bøger om guerillakrig, og da kampen i Sydvietnam mere og mere antog denne form, ville man nu til at prøve sine herunder udviklede planer i praksis. Det kaldtes *special warfare*, »specialkrig«.

En kombineret økonomisk og militær mission under ledelse af dr. Staley kom til Saigon i juni 1961 og udarbejdede den såkaldte »Staley-plan« for specialkrigen. Den lovede sejr i

Diems tropper »renser ud« i landsbyerne

løbet af atten måneder. Sydvietnam skulle pacificeres, og der skulle oprettes baser i Nordvietnam. Dr. Staley fandt, at der var »meget sundt« i Diems idé om »velstandszonerne«. Der skulle bare gås endnu grundigere til værks. Bondebefolkningen skulle spærres inde i i alt 16.000 »strategiske landsbyer«. Det betød, at bønderne skulle forlade deres jord,

En af de »strategiske landsbyer«, hvor man søgte at spærre landbefolkningen inde

klumpes sammen på små områder omgærdet med brede bæltter af bambuspigge, pigtråd og plankeværk. De måtte kun gå ud om dagen, med speciel tilladelse og under opsyn. De »strategiske landsbyer« var simpelt hen et vældigt net af koncentrationslejligheder for en hel befolkning. I al sin umenneskelighed havde planen vel nok været ret effektiv, hvis den blev virkeliggjort. Tilbage stod nu bare at gøre dette.

USA og Diem-tropperne tog med al brutalitet fat på deres velsignelsesrige virke. Der var bare én faktor de ikke havde taget med i deres beregninger — det vietnamesiske folk. Og derfor gik det dem endnu en gang såre ilde.

Hvad fremstødet mod nord angik, skulle der først land-sættes grupper af spioner og commandotropper i DRV, fortrinnsvis ad luftvejen. Gennem tre år havde USA ladet hundrede sådanne grupper træne i Japan, og nu regnede man med, at de gennem sabotage og opvigling kunne sætte folket op mod DRV's regering. Man kom hurtigt til at lære noget andet. Folket var tværtimod særdeles aktivt i at afsløre og tilfangetage agenterne og i løbet af kort tid var alle grup-

perne arresteret — bortset fra dem som blev skudt ned under landsætningen.

Fremstødet for at spærre folk inde i »strategiske landbyer« udviklede sig til en omfattende folkekamp. USA og Diem-

Samvær med elitekæmpere fra Sydvietsnams Nationale Befrielseshær. Fra venstre: Tran Duong, Huynh Van Danh, Ib Nørlund, Ta Thi Kieu, Vai, Le Chi Nguyen (forfatteren måler ikke mere end 174 cm)

troppernes brutalitet bevirkede netop, at tidligere skræmte eller passive dele af befolkningen fik øjnene op for at aktiv kamp for friheden var nødvendig. Kampagnen for »strategiske landsbyer« satte ind på et tidpunkt, hvor den folkelige modstand overhovedet var voksende og gav den et yderligere opsving.

Planen var som sagt at oprette 16.000 »strategiske landsbyer«. I alt nåede man at få installeret 8000. Men kampen kom nu til at tage den form, at frihedsstyrkerne sammen med befolkningen satte ind for at ophæve og nedbryde dem. I 1962-63 var der kun ca. 2000 tilovers, nu er der ikke mange tilbage.

Jeg havde lejlighed til at tale med en gruppe »sydvietnamesiske elitekæmpere«, som var på delegationsbesøg i Nordvietnam. Det var unge mennesker mænd og kvinder i midten af 20'erne, som særlig havde udmærket sig. Hver enkelts historie var et drama for sig — en fortælling om lidelser og farer, om mod og dristighed. Jeg spurgte dem, om de havde været med til opløsningen af »strategiske landsbyer«. De lo. Hver af dem havde været med i 70 eller 80 aktioner af den art.

Hvordan det da gik for sig? De forklarede det sådan: Efter oprettelsen af de »strategiske landsbyer« fandt befolkningen i reglen hurtigt ud af, at det var rigtigt, hvad Befrielsesfrontens folk havde fortalt om dem. Landsbyens beboere satte sig så i forbindelse med Befrielsesfronten for at aftale en befrielsesaktion. De gav nødvendige oplysninger til befrielseshæren. Ofte talte man også med hæderlige elementer blandt de sydvietnamesiske marionetsoldater, som var stationeret i landsbyen. Nogle gange ordnede befolkningen selv befrielsen, nogle gange bad de frihedsstyrkerne om militær hjælp.

Det var ofte aktioner, som krævede stor dristighed. En af de frihedskæmpere, jeg talte med, *Tran Duong*, en lille kvik og smidig fyr på 23 år, havde 3 gange gået alene eller med få kammerater forklædt ind i en landsby, op til hovedkvarteret og havde overrumplet vagttroppernes leder. En af gangene var han i en kasse blevet smuglet ind i hovedkvarteret. En anden gang havde han personlig arresteret den amerikanske »militærrådgiver«, der var med vagttropperne. Sådanne kup havde så været signalet til landsbybefolkningens rejsning.

Efter landsbyens befrielse blev der kun gjort op med de

værste og mest grusomme agenter for fjenden. Landsbyen valgte en ny administration blandt sine egne, som indgående kendte hinanden. Der blev gennemført demokratiske reformer, især jordfordeling. Befrielseshæren havde i alt fordelt 2 millioner ha jord.

På den måde led planen om de »strategiske landsbyer« et nederlag, som var temmelig afgørende. Det var på denne tid, at USAs præsident *Kennedy*, som havde satset på denne politik, offentligt erkendte, at krigen i Vietnam for USA var »en tunnel uden nogen ende i sigte«. Og den karakteristik gælder den dag i dag. Trods alt det sprængstof, som har været bragt til eksplosion, er der stadig ingen lysning forude for aggressorerne.

Nye nederlag for USAs planer

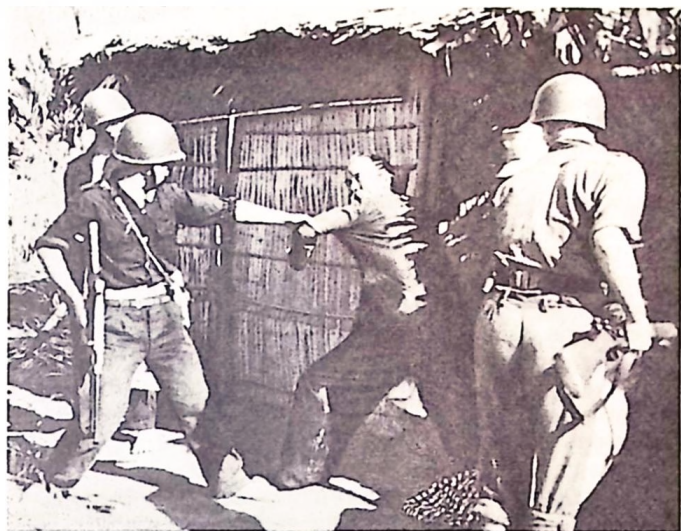
Da USA gik over til »specialkrigen« var general *Maxwell Taylor* stabschef. Det var ham, der først og fremmest var talsmanden for denne slags krigsførelse. Han udarbejdede også Staleyplanen videre, så den fik navnet »*Staley-Taylorplanen*«. Det betød en stærkere indsats af moderne militærtekniks djævelskab — napalm- og fosforbomber, kemisk krigsførelse osv.

Men så meget mere alvorligt måtte Washington føle det, at »specialkrigen« ikke gav det ønskede resultat. Først kom det til at gå ud over Diem. Under et nyt kup blev han og hans broder ikke blot afsat, men for en sikkerheds skyld også myrdet. Man opnåede derved at vise hele marionetstyrets instabilitet. I de følgende 13 måneder var der 11 nye kup og regeringsskifter. Det var vel »demokratiet i aktion« i Sydvietnam...

Men bølgerne gik helt tilbage til Washington selv. Da heller ikke Diems afskaffelse gav »specialkrigen« fremgang, fik også de udsendte USA-repræsentanter, militære såvel som diplomatiske, at høre. Taylor gjorde klar til selv at rykke ud for at vise, hvordan det skulle gøres. McNamara var to gange i Saigon. Der holdtes 3 store »planlægningsmøder« i Honolulu, og i juni blev Taylor gjort til USAs førstemand i Vietnam — af titel ambassadør — i praksis også overgeneral.

Nu begyndte den escalerede »specialkrig«. Der blev oprettet en USA-vietnamesisk militær »fælleskommando« hvilket betød, at fiktionen om de amerikanske »rådgivere« blev droppet, så de amerikanske officerer uden omsvøb kunne træffe også taktiske afgørelser.

Efter en af sine rejser havde McNamara også erklæret: »USA udelukker ikke muligheden af at føre krigen over til Nordvietnam.« Kort efter Taylors udnævnelse skete der da

USA-tropper på »befrielsesmission« i sydvietnamesisk landsby

også et »incident« i Tonkin-bugten, som USA tog som anledning til et omfattende bombetogt mod DRV. Verdensoffentligheden reagerede imidlertid så stærkt, at man udsatte forsættelsen nogle måneder endnu — så meget mere som der også var et præsidentvalg i USA, der skulle overstås. Men fra begyndelsen af 1965 påbegyndtes en systematisk såkaldt »ødelæggelseskrig« fra luften mod DRV.

Dengang USA påbegyndte denne escalation (optrapning) af krigen, beskæftigede verdensoffentligheden sig meget med de varierende undskyldninger, aggressorerne anvendte til motivering — om det var »gengældelse«, »afstraffelse« eller hvad. I eftertidens lys har alle disse påskud ikke synderlig interesse. Det fremtræder utvetydigt, at USA handlede efter en forudlagt plan for at opveje sine tidligere planers nederlag. Formålet med bombekrigen var i første række at skræmme DRV og at give en hårdt tiltrængt saltvandsindsprøjtning til kampmoralen hos marionetstyrkerne i Sydvietnam.

Men heller ikke denne plan lykkedes. På ny havde man

fejlvurderet Vietnams folk. Maxwell Taylor tog hjem igen — ikke alene uden ære, men også uden hæder.

Det var ikke blot et personskifte. Fra 1965 er en ny etape i USAs krigsførelse begyndt. Vietnameseerne karakteriserer det som en afløsning af »specialkrigen« med en »lokal krig med visse af specialkrigens træk«.

Den nye etape betegnes først og fremmest af en massiv indsats af USA-tropper, anvendelse af alle moderne krigsmidler på nær kernevåben og udvidet »ødelæggelseskrig« mod DRV.

Overgangen til »lokalkrig« skyldtes, at USA havde lidt nederlag i »specialkrigen«. Dens vigtigste forudsætning — anvendelsen af Saigon-regeringens tropper som den hovedsagelige kanonføde — holdt ikke stik. Den massive indførelse af USA-tropper var nødvendig — så vidt aggressionspolitikken overhovedet skulle fortsættes — for at forhindre en (for aggressorerne) katastrofal opløsning af marionetstyrets væbnede magt.

Da Taylor trådte til, talte marionettropperne ca. 550.000. Ved yderligere pres ønskede han at forøge deres antal med 160.000 og gennemførte udskrivninger i overensstemmelse hermed. Men 1965 blev det år, hvor marionetstyrkerne gik hurtigst i opløsning — gennem tab i kampene, gennem deserteringer og ved at de simpelt hen vendte hjem. I alt tabte de i 1965 200.000 mand, så i stedet for Taylors forøgelse var

Fra kampene i Sydvietnam. Frihedsstyrkerne ligger baghold

der kun 510.000 tilbage. Og opløsningsprocessen gik videre. Fra frihedshærens side regnede man med, at det næste år ville bringe styrker på endnu 300.000 mand i opløsning. Samtidig var mulighederne for yderligere udskrivninger særdeles indsnævrede. Og det var ikke tal og vurderinger, som var grebet ud af luften, men en nøgtern beregning ud fra et indgående kendskab til stillingen i Saigon-hæren.

Det var denne proces, USA forsøgte en modvægt imod. Formentlig havde de regnet med, at tilførelsen af amerikanske og andre tropper ville højne moralen i Saigon-styrkerne og hindre deres opløsning. De foreløbige erfaringer tyder på, at dette håb er forfængeligt. Den periode i 1965, hvor tilførelsen af USA-styrker har været størst — fra juni til september — har også været den periode, hvor opløsningen gik hurtigst. I disse måneder mistede Saigon 35 bataljoner, mens de fra januar til maj kun mistede 15. I 1964, under specialkrigen og mens USA-styrkerne var ca. 25.000, mistede marionettropperne 10 bataljoner. Alt viser, at den massive amerikanske intervention gør det mere klart for dem, som har været tvunget ind i Saigon-hæren, at krigen er en *amerikansk* krig, hvilket naturligvis forøger trangen til at desertere. De sydvietnamesiske frihedskæmpere, jeg talte med, meddelte også dette indtryk, ud fra direkte erfaring.

Det er efterhånden betydelige styrker, som USA har skibet af sted. Ved nytår var der af landtropper 200.000 i Sydvietnam — indbefattet de lejetropper, som et par andre lande (Sydkorea, Australien og New Zealand) har leveret. Tallet er større nu. Dertil kan man føje de ca. 70.000 mand, som er knyttet til USAs 7. flåde, som er bundet til de vietnamesiske farvande og »beskæftiget« bl. a. i luftkrigen mod Vietnam.

I alt regner man med, at USA nu råder over ca. 1 million landtropper. Det vil sige, at de kontingenter, som man allerede har stillet, er af et omfang, som er føleligt for USA. Det kommer selvfølgelig til at gælde endnu mere, hvis man kommer op på de tal på 300.000—400.000, som der nu opereres med, og som man i Vietnam regner for sandsynlige.

Ydermere er det fortrinsvis, hvad USA-militæret betragter som elitetropper, der er blevet sendt. Det 1. kavaleri-division har været regnet som USA-militærets trumfkort. Den 101. og 113. faldskærmsbrigade og den 3. marineinfanteribrigade hører også til dem, som normalt lovprises mest fra den side.

Ikke desto mindre har forøgelsen af USA-styrkerne ikke været i stand til at sikre USA initiativet i kampene. Tværtimod har disse elitestyrker i slutningen af 1965 og begyndelsen af 1966 måttet notere 4 alvorlige nederlag — ved Pleime, Binh Dien, Bau Bang og Da Nang.

Man skal også bemærke, at hvis marionettroppernes op-løsning fortsætter som ventet, så vil selv tilførelsen af de hidtil maksimale tal, der er nævnt fra amerikansk side — 400.000 mand — ikke øge det samlede antal af de styrker, der sættes ind mod folkehæren.

400.000 mand — det er nogenlunde hvad USA havde sat ind i Korea-krigen, da den var på sit højeste. De ledende i USA har næppe glemt, hvordan denne krigsførelse skabte vidtspredt lede og modstand i den amerikanske befolkning. Det var jo ved at gå ind for fred i Korea, at republikanerne vandt præsidentpladsen for Eisenhower i 1952. Det kan ikke undre, at nervøsiteten breder sig i »kredse, der står det Hvide Hus nær«.

Alligevel har man ikke villet lære. I Hanoi hørte jeg, hvordan den derværende franske regeringsrepræsentant udtalte sin foragt over for USAs mangel på forståelse af situationen og ikke havde »villet lære af vore erfaringer«. Sådan kan bladet vende sig i historiens blæst.

Honolulu-mødet i år har kun givet signal til en yderligere udvidelse og intensivering af krigen. Det indebærer en alvorlig fare, som går langt ud over Vietnams rammer. Men hvad stillingen i Vietnam selv angår, er der intet, der har bragt lys fremover i den sorte tunnel, som aggressionspoliti-kerne har begivet sig ind i.

Grusomhed sat i system

Den bedrift at sønderslå den ene efter den anden af de amerikanske krigsplaner har naturligvis krævet uhyre meget af det vietnamesiske folk. Det er i kamp mod meget store styrker, alsidig udrustet med den mest moderne militærteknik, støttet på den kapitalistiske verdens mest udviklede industri, at disse sejre er vundet.

Og ikke alene det. Aggressorernes forbitrelse over ikke at kunne vinde fremgang har også gjort deres krigsførelse mere og mere grusom. Den kraft, som hele tiden har spærret dem vejen, er sammenholdet i folket, som bygger på tilliden til, at det kan føre sin retfærdige sag til sejr. Derfor søger aggressorerne med deres grusomheder også at skræmme folket til at opgive og underkaste sig.

Omvendt er det for frihedskampen afgørende at stå imod disse forsøg på at skræmme og splitte. Og det kræver både mod, udholdenhed og opfindsomhed i rigt mål. I sidste instans beror disse egenskaber på en dyb forståelse af, hvad kampen drejer sig om, og hvad der er folkets styrke i en retfærdig kamp, dvs. også på *styrke i overbevisning og ideologi*. Undertrykkelsesstyrker og quislingetropper har i kraft af deres sags uretfærdighed ikke en tilsvarende kilde at kunne øse af. Det er den mangel, de søger opvejet ved grusomhed.

De grusomheder i undertrykkelseskrigen mod det vietnamesiske folk, som hele verden hører og ser i hvert fald noget om i disse år, beror derfor ikke på tilfældigheder, men er et led i undertrykkelsens *system*. De harmer og forfærder alle hæderlige mennesker. Men nogle søger at skyde deres ansvar for at få dem stoppet fra sig ved at sige: »De er såmænd nok lige gode om det, begge parter.«

Al krig er naturligvis en bitter kamp på liv og død, hvor det gælder om at sætte modstandernes mennesker og mate-

riel ud af spillet. Men man kan ikke derfor sætte lighedstegn mellem den part, der kæmper for en retfærdig sag, og den part, hvis sag er uretfærdighed – heller ikke når det gælder deres måde at føre krigen på. Den ene part må søge at indgyde folket tillid og aktivitet, og dens kampmidler er også bestemt heraf. Den anden må søge at skræmme og kue folket, og derfor er grusomhed og barbari et integrerende led i dens krigsførelse. Derfor er der så stor forskel.

Saigontropper drukner en fange i en krukke med kogende vand

USA og dets håndlangere har udviklet deres grusomheder i to retninger — dels i den håndgribelige mishandling af mennesker, dels i anvendelsen af sine overlegne militærtekniske midler.

Beretningerne fra de besatte områder rummer en uendelig række af de grufuldeste udtryk for nådeløs udnyttelse af tropperne mod folket. Det gælder ikke alene USA-tropperne, men også quislinge-tropperne.

Jeg drøftede dette med mine vietnamesiske venner. Jeg havde på mange måder fået direkte indtryk af en usædvanlig umiddelbar venlighed og mildhed i det vietnamesiske folks indbyrdes omgang. Hvordan så forklare disse rædselsfuldt barbariske handlinger, hvor quislingetropperne sprætter maven op på andre vietnamesere, skærer leveren ud på dem og æder den rå i en mystisk tro på, at man deraf vinder kraft; eller hvor fanger puttes ned i store lerkrukker fyldt med kogende vand, hvor de både skoldes og druknes til døde, eller...

Jeg vil ikke fortsætte.

Man sagde mig: »Europæerne tror, at denne krigsførelse skyldes, at vort folk endnu er så barbarisk og tilbagestående. Det er ikke rigtigt. Indtrykket af, at menneskelighed i de indbyrdes forbindelser er karakteristisk for vort folk, er ganske rigtigt. Vi har også før tiden ført mange kampe og krige, men aldrig dræbte folket på sådanne måder. Før franskmændene kom hertil, var det kun kongerne, der anvendte den slags metoder imod folket. De kendte til straffe som at jage folk forsvarsløse ud i junglen på steder, hvor de ville blive ædt af tigre, eller at tvinge dem ned i krukker med kogende olie osv. Franskmændene udnyttede disse feudalismens skikke i deres bestræbelser på at sætte den ene del af folket op mod den anden, og det er det, USA viderefører. Vi prøver at forstå, hvorfor og hvordan fjenden bliver i stand til at anvende sådanne metoder. Man kan ikke give folket skylden, men fjendens bevidste udnyttelse af levn i bevidstheden fra feudalismen tid hos de mest tilbagestående elementer.«

Nu ja, vi har også i Europa set, hvordan det var muligt at få personer fra, hvad man kaldte »kulturnationer« til at optræde som barbarer. Det er også tvivlsomt, om man kan kalde det mindre barbarisk, når USA-soldater med deres lightere sætter ild til hele landsbyernes stråhytter. Eller hvad

USA-militæret deltager direkte i forbrydelserne

skal man sige til følgende dagbogsblad fra en tysk-amerikansk Vietnam-soldat, som nylig offentliggjordes af München-ugebladet »Quick«:

»24. september 1965 . . . For anden gang gik vi på rekognoscering omkring en forladt landsby. Vi undersøgte alle huse. Vi traf kun to gamle mennesker — en mand og en kvinde. En eller anden af os skød dem, sådan for sjov eller som man gør, når man er på kaninjagt . . .«

Men sådan grusomhed er et tveægget sværd. Det herredømme, der kan oprettes på den måde, er skrøbeligt. Deri ligger netop en af årsagerne til sammenbruddet for planen om de »strategiske landsbyer«. Rædsler og brutalitet lærer folket, hvem der er ven, og hvem der er fjende. Den svaghed hos undertrykkerne har Befrielsesfronten forstået at udnytte til styrkelse af modstanden. Og befrielseshæren er ikke »på kaninjagt« . . .

Den mere »moderne« form for barbari, som den nyeste militærteknik tillader, er på ingen måde ædlere eller mere

ophøjet end den mere primitive. Og i den henseende har USA tilladt sig alt undtagen anvendelse af kernevåben. Det bliver gjort med den kønne bihensigt også at afprøve flest muligt af de moderne våben »under feltmæssige betingelser«, hvilket ikke kan siges at bidrage til den moralske forsvarelighed.

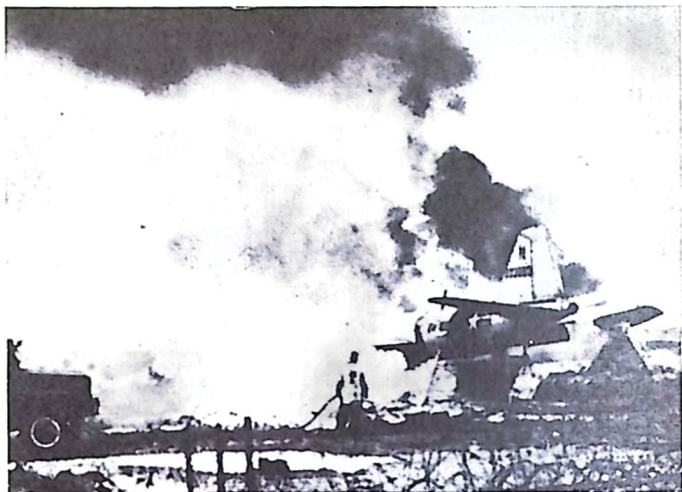
Der anvendes napalm- og fosforbomber i rigt mål. Der anvendes gas, som, selv om den kaldes »ikke giftig«, i hvert fald har den virkning, at den dræber aggressorernes egne soldater, selv om de har gasmasker på, hvis vinden viser sig uheldig for dem. Der anvendes andre kemiske kampmidler, hvorom man vil fortælle, at de er »humane«, idet de kun tilsiger at ødelægge planter og afgrøder, men som ligefuldt er lige så ødelæggende for de mennesker, de rammer. Der er også tilfælde af anvendelse af bakteriologiske våben. Den 7. flåde får »afprøvet« sine kanoner af største kaliber, 230 mm, dvs. med projektiler af samme størrelse som luftbomber. Hangarskibenes fly er i ivrig aktion. Fra Okinawa sender man store formationer af B-52 maskiner, de fly som er bygget med atombombeangreb som formål. Og så videre...

Man kan spørge, hvorfor den enorme tekniske overlegenhed, som USA besidder, ikke har kunnet afgøre krigen til deres fordel?

Vietnamesernes svar er, at de systematisk og koldblodigt har studeret amerikanernes metoder og bestandig fundet ud af, at de moderne våben også har deres svagheder overfor en kamp, som føres af et helt folk, og at man ikke har ligget under for den skræmmende virkning, som også var hensigten med disse våben.

Man ser meget vel at, USA som militærmagt er meget stærkere end Frankrig i sin tid, især hvad luftvåben og artilleri angår. Men også frihedsstyrkerne er langt mere erfarne og på et væsentligt højere militært niveau end dengang, ligesom den politiske bevidsthed i folket som helhed er højere. Derfor bliver angrebsstyrkerne under deres fremstød i virkeligheden omringet af de folkelige styrker.

Selv om de er 200.000 mand, er deres mobiliseringsstyrke betydelig mindre. Store styrker er bundet til deres baser. Til den store luftbase Da Nang er der således til stadighed bundet en 30-40.000 mand. Så prælede de også med, at de havde lukket den af, »så ikke en mus kunne slippe igennem«. Alligevel har frihedsstyrkerne været i stand til gentagne gange

Fra frihedsstyrkernes angreb på USA-flyvepladsen i Bien Hoa, maj 1965. 149 fly blev ødelagt, deriblandt 44 B-57'ere

at angribe basen og tilintetgøre over hundrede fly på den under ét angreb. I januar gennemførte man et nyt angreb og tilintetgjorde 27 USA-fly og 7 helikoptere.

USA-tropperne kan rykke ud med helikoptere og panservogne. Men i kamp optræder de ofte som »bedre folks børn«, siger vietnameserne. De er bundet til disse transportmidler. Når frihedsstyrkerne omringer helikoptere og panservogne og sætter dem ud af spillet, føler sådanne afdelinger sig fortabt, og undsætningsaktioner kan ofte føre til yderligere, alvorlige tab af tekniske midler og tropper.

Det skaber overhovedet store vanskeligheder for USAs tekniske udfoldelse, at krigen ikke føres som en krig med faste fronter. Det er en afgørende forskel i forhold til f. eks. Korea-krigen. Frihedsstyrkerne fører bevidst kampen sådan. Selv om 75-80 pct. af det sydvietnamesiske territorium er kontrolleret af Befrielsesfronten, er der ikke én eneste provins, der er totalt befriet. Ofte lader vi, siger vietnamesere, nogle landsbyer, som vi godt kunne befri, blive under de andres overherredømme. Vi arbejder så i befolkningen og

mellem deres tropper. Derved opnår vi at gøre det vanskeligere for dem at anvende luftvåbnet og de kemiske kampmidler. Det er også den afgørende årsag til, at de bakteriologiske våben ikke har været anvendt så meget som i Korea. Det skyldes ikke, at USA-imperialisterne er blevet flinkere, men at krigen er en anden.

I kampen mod de kemiske kampmidler er det således af væsentlig betydning, at frihedsstyrkerne med rifler og maskingeværer kan skyde lavtgående fly ned. Så tvinger vi dem højere op, men så kommer de til sprede deres pulver mere, dvs. også på områder, som de betragter som deres eget. Efter kemiske angreb søger Befrielsesfronten at organisere hjælp for befolkningen, dels ved tilførsler fra egne, der ikke er ramt, dels ved at tage initiativer til dyrkning af andre kulturer og planter, når de kemiske virkninger forsvinder. De løser folkets livsproblemer, mens aggressorerne skaber dem.

Vietnameserne er naturligvis dem, som sidst undervurderer virkningerne af de moderne militærmidlers barbari. Men de søger og finder bestandig en udvej af enhver ny vanskelig situation. Hovedgrunden til, at man kan det, er, at man bygger på et helt folks skabende initiativ.

Hvis det kun kom an på den tekniske side, kan det ikke på forhånd afvises, at USA råder over midler, som kunne lægge hele Sydvietnam øde. Men en sådan destruktion ville skabe en politisk set umulig situation for USA, både i Vietnam og i verden. USA kan ikke lægge hele landet øde og så komme bagefter og bygge kapitalismen op der.

Det vietnamesiske folks koldblodige opfindsomhed i at finde de svage punkter i det mekaniserede uhyre, som man kæmper imod, er en af de mest imponerende sider af dets indsats. Man mindes, hvordan det før i historien gik den spanske Armadas store skibe, da de gik mod England, eller Napoleons berømmede hære, da de kørte fast i kampen mod det spanske folks guerilla-krig.

USAs selvglade og ensidige dyrkning af teknikken som brutalt kampmiddel hævner sig. Det betyder naturligvis ikke, at frihedsstyrkerne ikke også behøver at højne deres tekniske niveau i kampen mod den fortsatte ophobning af magtmidler. Når folkets skabende kraft har de nødvendige midler i hænde, er det uovervindeligt.

Ødelæggelseskrigen fra luften og dens følger

USA har i særdeleshed søgt at udnytte sin materielle overlegenhed på luftvåbnets område til at tilintetgøre det vietnamesiske folks modstand. Det er vel også den måde, de har kunnet volde mest skade på. De har dog heller ikke derigennem kunnet sikre nogen afgørelse. Også over for det overlegne amerikanske luftvåben har Vietnams folk fundet metoder til at slå igen — og det i et omfang, som har vakt betænkeligheder i USA.

Det er ikke ubetydelige styrker, USA har sat ind. I alt regner man med, at 3500 fly er under anvendelse, deraf ca. 1000 kampfly, derudover helikoptere, transportmaskiner osv. I Korea-krigen var den maksimale indsats 2300, og flyenes kvalitet er jo ikke blevet ringere siden da.

De starter fra baser i Sydvietnam, Thailand, Okinawa og fra den 7. amerikanske flåde, som i alt råder over ca. 500 skibe, derunder 6 hangarskibe. Angrebene rettes ikke alene mod Sydvietnam, men siden 7. februar 1965 også officielt mod Nordvietnam. Nu anvendes ca. halvdelen af US-flyene i dette folkeretsstridige overfald på en suveræn stat, som man end ikke har erklæret krig.

Der er dem — hvoriblandt naturligvis general Kragh — der vil finde en undskyldning for USA deri, at bombardementerne af Nordvietnam »er nødvendig for de amerikanske soldaters kamp i Sydvietnam«. Man spørger sig, om de forstår, at de derved også legaliserer en anden interesseret parts bombardement af USA hvis man fandt det »nødvendigt for den sydvietnamesiske Befrielsesfronts kamp«? Og hvilken forbyrdelse kan ikke motiveres med, at den er nødvendig for at få USA-militærets aggression til at gå bedre? Ville man også

Det er nu kommet så vidt, at USA også har bombet Hanoi. Et fotografi fra USA's forsvarsministerium viser hvordan. Og så er der dem, der ikke ved, om der er tale om »tætbefolkede områder«!

acceptere f. eks. anvendelse af atombomber med den begrundelse?

Ved man overhovedet, hvad det er, man »undskylder« nu? I 1965 var det 12.000 luftangreb mod DRV og nedkastningen af 35.000 t bomber. Det er angreb, hvor USA gennemsnitlig pr. dag anvender i alt 120–150 flyvetimer, nogle gange op til 350 flyvetimer. Altså en massiv luftoffensiv i stor stil.

Dens første fase, fra februar til juni 1965, rettedes overvejende mod de sydligste dele af Nordvietnam, i området mellem den 17. og 20. breddegrad og fortrinsvis mod militære baser ved kysten. Men snart gik det lystigt videre. I anden fase, fra juni til august, inddroges også det nordlige område af DRV, og målene var ikke længere alene militære og kommunikationslinjer, men også objekter af betydning for befolkningens dagligliv — elektricitetsværker, landbrug, dæmninger for overrislingsarbejder, hospitaler og skoler. I den tredje fase, fra september til december, inddroges også de nordøstlige egne af DRV samt jernbanerne, der nordfra og østfra fører til Hanoi. Herunder lagde man vægt på at ramme virksomheder som kulminer og gødningsfabrikker. Alt det skulle altså være »nødvendigt for de amerikanske soldater« ...

Der mangler nu bare at udvide angrebene til også at gælde millionbyerne Hanoi og Haiphong. Med de erfaringer, man har haft med USAs imperialister, regner man i Hanoi med, at det også ville komme til denne fase af luftkrigen.

I Hanoi var man heller ikke særlig rørt over præsident Johnsons reklamebasunstød om »bombepausen« fra december til februar. Man vidste nemlig, at USA nok kunne have behov for en omlægning af hele sin bombningsstrategi, idet den amerikanske *Airforce's* tab under den såkaldte »ødelæggelseskrig mod Nordvietnam« havde taget et omfang, som måtte vække til eftertanke i USAs militære og økonomiske ledelse.

I 1965 mistede USA over DRV 234 fly ved i alt ca. 20.000 starter, dvs. 41 fly i hver 1000 starter. Det var en betydelig tabsprocent. I anden verdenskrig blev 9 amerikanske, engelske og franske fly skudt ned i hver 1000 starter.

Det var føleligt, idet en vis knaphed på piloter opstod, hvilket f. eks. har fundet udtryk i, at USAs forsvarsministerium i slutningen af 1965 måtte sende 135 piloter til Vietnam, som hidtil havde været beskæftiget med prøvevirksom-

heder i *US Airforce's* hovedkvarter. En amerikansk militær talsmand i Saigon meddelte i oktober 1965, at for hver 100 fly, der nedskydes over Nordvietnam, meldes 81 piloter savnet.

Da man i USA regner alting i dollars, har den vietnamesiske presse til behørig eftertanke offentliggjort følgende tal for omkostningerne for forskelligt amerikansk flyvemateriel:

En almindelig helikopter.....	280.000 dollars
En jethelikopter	6.500.000 dollars
Et jetfly, F 105	3.000.000 dollars
Et jetfly, F 4 C	3.200.000 dollars
En B-57	4.500.000 dollars
En kasse raketter (19 stykker)....	1.050 dollars
En kasse napalmbomber	275 dollars
En 350 kg bombe	350 dollars
En lysbombe	75 dollars

I kroner fås priserne ved at gange med syv.

Man regner med, at USA på et år har måttet bruge 1 milliard alene til at reparere og komplettere fly. Det er ikke alene de nedskudte fly, der rammes. Ifølge amerikanske opgørelser bliver 60 pct. af de anvendte fly enten nedskudt eller beskadiget.

Sliddet på USAs luftstyrke mærkes også på dispositionerne for deres hangarskibsflåde. De almindelige hangarskibe, der medfører 80 fly, er beregnet på at være i uafbrudt aktion i ca. 50 dage. Under Vietnam-krigen er 25 dage imidlertid det normale, ofte trækkes de væk efter 10 dages aktion. Et af skibene, hangarskibet »Enterprise« med 90-100 fly, der er beregnet på at have en aktivitet på 3 måneder, er blevet trukket bort efter 20 dage. I reglen er kun 3 af de 6 hangarskibe i permanent aktion.

Hvordan forklares det, at USA's enorme overlegenhed i fly ikke giver større resultater? Først og fremmest ved at det vietnamesiske folk også på dette område ergået ganske uimponeret til at organisere et aktivt folkeforsvar mod luftpiraterne. Der er skabt et enormt net af antiluftskytsafdelinger over hele DRV.

Overalt, hvor jeg færdedes, kunne mine vietnamesiske venner ustandseligt vise: »Se her, en ny antiluftskyts-stilling.« De viste dem med stolthed — ikke blot på virksom-

heder, ved broer osv., men spredt ud over hele landskabet, hvor jeg var tilbøjelig til at overse dem.

Dette net består af såvel store, langtrækkende flakkanoner af de bekendte jord-luftraketter af typen SAM som af et utal af svære maskingeværstillinger. Et landbrugskollektiv, som jeg besøgte, viste mig også sine antiluftskytsreder, der var under stadig »bemanding« (i gåseøjne, fordi kvinder udgjorde vel nok størstedelen af vagtmandskabet) af kooperativets medlemmer, der fik deres dagløn for denne tjeneste. Man fortalte mig, hvordan dette var indført på alle kooperativer. Overalt på landet er befolkningen også organiseret i selvforsvarsafdelinger, som har opøvet stor duelighed i også med rifler at nedskyde eller beskadige USA-flyene.

Man berettede, hvordan det hidtil var selvforsvarsafdelingerne med deres rifler og lettere skyts, som havde hentet flest USA-fly ned. Det hænger sammen med, at USA i høj grad havde lagt an på lavtgående angreb. Det kræver naturligvis ikke ringe koldblodighed at ramme et brølende luftuhyre i 100–150 meters højde effektivt med en riffel, men den egenskab har vietnameserne opøvet.

USA har været tvunget til ændringer i sin luftstrategi og til at gennemføre en større del af angrebene som højdeangreb. I 5–7 km's højde har antiluftskytskanonerne imidler-

Besøget på luftværnsbatteriet ved Hai Duong

Den kommanderende officer overrækker i en bambushytte en stump af et nedskudt USA-fly

tid også haft effektive resultater. I store højder må man først og fremmest bero på raketterne.

Da USA genoptog angrebene efter »bombepausen«, var de noget forfærdet over nye store tab. De udtalte formodninger om, at luftforsvaret var blevet styrket i mellemtiden. Det var imidlertid kun blevet reorganiseret.

Jeg besøgte en svær luftværnsstilling ved Hai Duong, hvor der ligger to broer på vejen mellem Hanoi og Haiphong. Den havde stået imod sit sidste angreb den 23. december, lige inden »pausen« blev indledt i julefredens navn. 48 maskiner havde i mange bølger kastet 110 bomber. Kun 2-3 af dem havde haft virkning på broerne, men ikke sådan, at trafikken over dem var blevet afbrudt. Tre US-fly blev nedskudt.

Folkehærens soldater overrakte mig med stolthed en stump af en vinge, og en kam, som de havde lavet af en anden USA-aluminium-stump. De fortalte lidt om, hvordan det havde været under angrebet, men meget sagligt, uden synderlig dramatik eller rystelse. Der var ingen angst for det næste angreb, som man måtte vente. De vidste, at nye rekognosceringsmaskiner havde fotograferet området. Men

de havde også »omorganiseret« sig. I øvrigt havde man også gjort alt klart for det tilfælde, at en af broerne skulle blive ramt af en fuldtræffer.

Luftværnsafdelingerne befinder sig på den måde også ved fronten. Der stilles ikke alene krav, når det går løs, men også i de lange tider, hvor en stadig opmærksomhed er afgørende. Ved kanonerne var vagtholdet i stadig alarm. Jeg spurgte om en kraftig kanons historie. Det var en sovjetisk kanon, som allerede havde været med i slaget ved Dien Bien Phu.

De satte pris på de hilsener, jeg kunne bringe dem fra folk i Danmark, som følger deres modige kamp mod djævelskabet i luften — uden at vi altid kan gøre os klart, hvor meget også denne indsats koster. De sagde, at den tillid, som således vistes dem, også hjælper dem på deres ensomme vagt.

Kampen mod luftpiraterne er blevet i egentligste forstand en folkesag i DRV. Overalt i byer og landsbyer findes der plakater eller tavler, hvor det dag for dag gøres op, hvor mange og hvor USA-flyene skydes ned. Der er ligefrem en kappe-

Overalt er befolkningen med i luftforsvaret. På et landbrugskooperativ holder unge medlemmer vagt hele dagen ved talrige maskingeværstillinger

strid provinserne imellem om hvem, der kan hente flest ned. Det sidste jeg så, da jeg forlod Hanoi, var en stor tavle, hvor der var skrevet med kridt: *872 may bay my* (US-fly) (i juli, efter USAs voldsomme forstærkelse af luftkrigen, passerede tallet 1250).

Dette offentlige regnskab giver også en kontrol med tallets holdbarhed. Selv hørte jeg en dag et brag eller en torden — affyringen af en raket. Næste dag meddeltes det, at en U-2-maskine var hentet ned. Bladene bragte billeder af den.

Formålet med den amerikanske »ødelæggelseskrig« er naturligvis at tilføje materiel skade. Det lykkes selvsagt i nogen udstrækning. Dog skaber det vanskeligheder for aggressorerne at lamme et land, hvis hovederhverv er landbrug, og hvor industrien er spredt. De sædvanlige beregninger om ødelæggelse af bygninger slår heller ikke til. Mange af husene er bambushytter, som nok let kan svides af, men også hurtigt rejses på ny. Man oplyste f. eks., at i en af de mest bombede provinser *Quang Binh* i det sydlige DRV med 300.000 indbyggere, er der ødelagt 5000 huse. Men der er opbygget 7000.

Man oplyste ikke, hvor mange menneskeliv, der var gået til. Enhver kan dog fornemme, hvilke lidelser der må gæmme sig bag de tørre tal. Men USAs andet hovedformål med luftkrigen — at bryde kampmoralen i folket i nord og syd — har de ikke opnået, tværtimod.

Vietnams folk svælger ikke i sine lidelser. Det har gennem årtier haft nok af dem. Man taler sjældent om dem, men i tankerne lever de. Og de tanker giver kun næring til større indignation og forbitelse mod aggressorerne. Kun en gang imellem må den have direkte udtryk — især når det går ud over børn og hjælpeløse. Mens jeg var der, blev skolen i *Huong Phuc* i *Ha-Tinh*-provinsen bombet. 57 elever under 15 år blev dræbt eller lemlæstet. En bølge af protestdemonstrationer gik hen over landet.

Men hvor Vietnams folk må bide smerten i sig, har vi andre ikke lov at tie. Vi må vide, og vi må gøre klart, at luftkrigen er én uendelig række af forbrydelser, og vi må gøre vort til at holde overgrebene tilbage.

Det står endnu i USA's magt at udvide ødelæggelseskrigen. Endnu er storbyerne Hanoi og Haiphong ikke inddraget. Endnu er B-52'erne ikke sat ind mod DRV. Endnu an-

vender man ikke de kemiske midler i et forsøg på udsultning af Nordvietnam. Men alt tyder på, at står det alene til USA, så vil alt dette også blive sat i værk.*

Hvis ikke verdensoffentlighedens reaktioner bliver så stærke, at det ikke *betaler sig* for USA...

Deri ligger vor forpligtelse og naturligvis også i at yde hjælp.

En intensivering af ødelæggelseskrigen vil stille krav om yderligere tekniske midler i forsvaret, til luftværn, til moderne jagermaskiner i et aktivt luftforsvar. Fra socialistiske lande, først og fremmest Sovjetunionen, foreligger der tilbud om større og hurtigere hjælp på disse områder, end DRV hidtil har kunnet tage imod — af grunde, der overvejende er politiske. Verdensopinionen bør opnå en sådan forståelse af situationen og nå en sådan styrke, at den slags politiske grunde må bortfalde.

USA prøver også at kue Vietnam ved at afskære dets forbindelser, så heller ikke humanitær hjælp og livsfornødenheder kan nå frem. Alle, der ikke ved passivitet vil gøre sig medansvarlige for yderligere forbrydelser mod Vietnams folk, må sætte ind herimod og gå ind for tværtimod at udvide og forbedre forbindelserne til det folk, som imperialismen har valgt som offer.

Det er en æresforpligtelse, som også er i vor egen velforståede interesse.

* Siden juni 1966 er dette som bekendt i sørgelig grad blevet bekræftet. Det gør kun solidaritetsforpligtelserne endnu mere påkrævede.

Samtale med en USA-pilot

Som tidligere sagt: Det, der gør stærkest indtryk i Vietnam, er folkets fasthed og beslutsomhed i kampen for sin frihed. Alle de udenlandske iagttagere, jeg mødte dér, sagde det samme. Det gjorde også en noget speciel iagttager – en nedskudt og tilfangetagen amerikansk pilot. Han havde *»fået et stærkt indtryk af, at vietnameserne ville forsvare deres land«*, sagde han og tilføjede, at *»det da også var helt naturligt...«*

Jeg havde selv spurgt, om en samtale med en USA-pilot kunne komme i stand. Jo mere man indlevede sig i det vietnamesiske folks problemer og lidelser under aggressionen, des

Samtale med USA-piloten Richard Paul Keirn

oftere spurgte man sig selv: Hvad tænker de da på — de, som kommer langvejs fra og forvolder alt dette?

Han hed *Richard Paul Keirn*, var 42 år gammel og havde sin familie, kone og to børn, i Florida. Inden han meldte sig til luftvåbnet, var han kedelsmed på et stålværk.

Han var blevet skudt ned i juli 1965. Han fløj en *Phantom* og havde dækningsopgaver. Hvordan var han blevet skudt ned? Han vidste det knap nok. Det var kommet så pludseligt. Men det måtte have været en raket.

Han kom ind i lange lærredsbukser og en stor god sweater af den slags, som mange vietnamesere går med. Han så sund og uskadt ud, ikke særlig lystig — det er man sjældent i fangenskab.

Han gik ind på at føre en åben samtale og udtrykte meget frit sine opfattelser og meninger. Jeg spurgte, om han havde været udsat for »hjernevask«. Ikke så vidt han vidste, svarede han. Jeg mente, at han vel nok måtte være nærmest til at vide det. Det fremgik i øvrigt af hans snak, at han ingenlunde havde gennemgået en sådan behandling. Man kunne synes, at der hos ham var pletter fra *the american way of life*, som vel kunne have fortjent en afvaskning.

Vi talte først om behandlingen. Han havde ikke synderligt at beklage sig over. Mad og beklædning var tilstrækkelig, selv om han foretrak amerikanske føde for vietnamesisk. Det kunne han jo dårligt få. Dog havde han til jul fået kalkun og andet, som hørte til hjemlandets skikke. Det havde forbavset ham. Han havde sendt to breve hjem og modtaget ét. Han var bekendt med verdensudviklingen gennem engelsksprogede publikationer og radioudsendelser fra Hanoi.

Han havde ikke været udsat for mishandlinger, heller ikke da han blev taget til fange. Det var vietnamesiske bønder, der havde pågrebet ham, da han var landet med sin faldskærm. De havde holdt ham under kontrol, indtil militsen kom til stede. Det var den første af de erfaringer, som fik ham til at føle det vietnamesiske folks vilje til at forsvare landet, hvad han altså fandt helt naturligt.

— Men hvordan kan der så være tale om en befrielsesaktion fra USA's side?

— Jeg har det indtryk, at det er noget andet med Sydvietnam.

— Men véd De ikke, at demarkationslinjen ved den 17. breddegrad er en ganske kunstig grænse?

En amerikansk luftpirat hentes ned

— Det véd jeg ikke rigtigt noget om. Det må folk højere oppe vide besked om. Jeg fik jo bare min ordre og prøvede at udføre min militære opgave. Jeg er en *military man*.

— Ja, men tænkte De da ikke over, hvad De gjorde?

— Jeg havde slet ikke haft tid til at tænke over sagerne eller sætte mig ind i forholdene. Jeg var blevet hentet over

fra Okinawa til vor base i Thailand en halv snes dage før. Jeg kunne ikke vide noget. Det er dem højere oppe, i regeringen, der må vide besked om den slags ting.

— Havde man i US-Airforce da slet ikke oplyst Dem noget om krigen i Vietnam?

— Nej, i det amerikanske militær får vi jo ikke sådan information eller politisk opdragelse. Vi skal blot udføre vore ordrer.

— Men talte De og andre USA-piloter da ikke med hinanden om, hvad det egentlig var, at De var sat til?

— Nej, vi havde nok af krigen gennem vores arbejde. Når vi har fri, så snakker amerikanske soldater om alle mulige andre ting.

— Men De vidste, at det var nordvietnamesisk territorium, bombetogtet gjaldt?

— Ja.

— Så vidste De altså, at der var tale om angreb på et andet land, hvor De ikke havde noget at gøre?

— Det var regeringens bestemmelse. De måtte vide besked.

— Finder De ikke noget tragisk i, at en arbejder fra USA således pludselig kan blive sendt ud for at gøre fortræd blandt vietnamesiske bønder?

— Krig er altid tragisk.

— Har De aldrig gjort Dem tanker om, at noget måtte gøres for at forhindre krig?

— Det måtte være regeringens sag.

— Har vi ikke alle et ansvar?

Han svarede med et skuldertræk.

DRV's regering har forbeholdt sig at betragte de fangne luftpirater som krigsforbrydere, ikke blot som krigsfanger. Det betyder, at den forbeholder sig at rejse sag imod dem for krigsforbrydelser, men indebærer ikke nogen forringelse af deres vilkår i fangenskab.

Det var en opfattelse, som Keirn i øvrigt vægrede sig imod.

— Jeg har en anden opfattelse af krigsforbrydelser. Det er sådan noget med at lave kz-lejre og den slags. Vi har kun bombet militære mål. Hvis skoler og hospitaler var ramt så kun ved ulykkestilfælde. Jeg tror ikke, at nogen af de US-piloter, som jeg kender, ville gøre den slags. Man må huske på, at det er meget svært at ramme. Man skal have den rigtige vinkel, fart og indstilling, og når de så skyder nedefra, så kan man komme til at fejle. Man skal huske, at vi var meget

nervøse, når vi tog ud på angreb. Vi vidste, at det vietnamesiske luftforsvar var meget stærkt.

— Men er aggression ikke en krigsforbrydelse? Er det tiladeligt at sprede død og ødelæggelse i et andet land?

— Det véd jeg ikke. Det er noget, de højere oppe må vide. Og vi var inde i den samme cirkel igen.

Hvorfor havde han da overhovedet søgt ind i luftvåbnet?

Jo, det var kommet sådan, at han havde deltaget i 2. verdenskrig. Han var kun kommet til London, men havde da lært at flyve. Han kunne lide at flyve. Derfor havde han meldt sig igen i 1956.

— Hvorfor søgte De da ikke hellere arbejde som civilflyver?

— Flyveselskaberne i USA tager kun folk med højere skoleuddannelse. Jeg havde ingen chancer dér. Hvis jeg skulle have min lyst til flyvning tilfredsstillet, så kunne jeg kun få det i militæret, og så må man jo adlyde de ordrer, man får.

Ved afslutningen af samtalen fik han de cigaretter og bonbon'er med sig, der var stillet frem, med sig. Den tilstedeværende vietnamesiske officer havde intet at indvende.

Man kan ikke sige, det var nogen sensationel samtale. Svarene var så nogenlunde, som man kunne vente dem. Desværre. Ved afslutningen af 2. verdenskrig og lige efter havde jeg haft lejlighed til at føre tilsvarende samtaler med hitlertyske officerer. De svarede ligesådan: Vi handlede på *Befehl*.

Men måske netop på denne baggrund måtte samtalen give anledning til trist eftertanke. Her sad nu en tilsyneladende ganske almindelig mand, lidt tung i det, ikke nogen udpræget begavelse og vidste ikke, hvad han havde været med til at forvolde af død og ødelæggelse blandt fattige vietnamesiske bønder, som han ikke kendte noget om og ikke havde noget udestående med. Han havde ikke handlet ud fra nogen overbevisning — hvad han fuldt ud havde mulighed for at give udtryk for, og hvorved han ikke havde gjort sin sag ringere. Han virkede oprigtig i sin uvidenhed om forholdene. Han vidste kun, at »de højere oppe« havde sendt ham. Han adlød dem, fordi han havde »lyst til at flyve...«

Jeg tror i og for sig ikke, han var en ond mand. Men han havde været med til at gøre meget onde ting.

Den vietnamesiske officer, som havde med gennemsynet af de amerikanske fangers breve hjem at gøre, sagde, at han var blevet meget overrasket over dem. Det var et gennemgående træk i dem, at de meget lidt beskæftigede sig med de pårørendes velbefindende og problemer, men så meget mere om, hvordan bilen skal passes, hvad der skal gøres ved afbetalingen på det nye air-condition-anlæg osv. om ting og ting . . .

Hvordan får de gjort mennesker sådan, at lyst til at flyve og dyrkelse af ting trænger tanker om omsorg og respekt for andre mennesker helt i baggrunden?

Der er dem, som vil mene, at der ikke længere er brug for en ideologisk kamp i vor strid. Men fra det vietnamesiske brændpunkt for vor tids verdenskonflikt ser man meget håndgribeligt forskellen mellem det samfund, som former menneskene til at være uvidende redskaber mod andre, og det, som bygger på at gøre menneskene bevidst, hvordan fremgang for folket kan og må fremmes — også når det kræver, at hårdt sættes mod hårdt.

Befrielsesfront og Demokratisk Republik

Nogle vil måske undre sig over, at der i disse beretninger ikke har været nævnt ordet »Viet-cong«. Det skyldes, at der ikke er noget, der hedder sådan. Men som bekendt kalder USA og dets quislinge deres modstandere for Viet-cong. Det betyder »viet-kommunister« og har til opgave at virke på samme måde, som da tyskerne i sin kaldte modstandsbevægelserne »de røde terrorister« el. lign.

Den politisk organiserede og samlede kraft, som USA står overfor, er *Sydvietnams nationale Befrielsesfront* (hos os ofte forkortet — efter de engelske forbogstaver — til FNL). Det er en »Front«, dvs. en samlingsorganisation af folk af mange anskuelser, som er forenet om et konkret program — i nogen grad svarende til vor modstandbevægelses samling omkring Frihedsrådet og dets programudtalelser. Befrielsesfrontens program sammenfattes i: »*At befri Sydvietnam og forsvare Nordvietnam, at oprette et uafhængigt, demokratisk, fredeligt og neutralt Sydvietnam med henblik på national forening.*«

Befrielsesfronten er vokset ud af et bredt samarbejde mellem forskellige befolkningsgrupper, som begyndte i 1954. Da grundlagdes den såkaldte *Saigon-Cholon-fredsbevægelse*, der satte sig som formål at få Geneve-aftalernes bestemmelser ført ud i livet i Sydvietnam — navnlig at få styrket freden i Indokina, sikre demokratiske rettigheder og gennemføre Vietnams nationale genforening gennem frie og almindelige valg. Diem-styret forsøgte at undertrykke denne bevægelse. Under den stadigt voldsommere terror konstituerede den sig som samlingspunkt for en aktiv modstandsbevægelse i 1960 og tog sit nuværende navn.

Befrielsesfrontens leder Nguyen Huu Tho skridter fronten af ved en afdeling af befrielseshæren

Frontens præsident er den tidligere Saigon-sagfører *Nguyen Huu Tho*, der for øvrigt ikke er kommunist. Dens vicepræsidenter er repræsentanter for forskellige af de organisationer og partier, som er tilsluttet Fronten — en fra de *Autonome Nationaliteters Bevægelse* (der findes en række nationale minoriteter i Vietnam, især i bjergegnene), en fra det *Folkerevolutionære Parti*, en fra det sydvietnamesiske *Sundhedsråd*, en fra den *buddhistiske bevægelse*, en fra *Sydvietnams Demokratiske Parti*.

I ledelsen er i øvrigt repræsentanter for *kvindebevægelsen*, *fagbevægelsen*, *fremtrædende katolikker*, repræsentanter for *Sydvietnams radikal-socialistiske Parti* o. a.

Det *Folkerevolutionære Parti* er »arbejderklassens og det arbejdende folks parti« i Sydvietnam — det modsvarende til Det arbejdende Folks Parti i Nordvietnam.

Den nationale befrielsesfront er det eneste virkelige udtryk for folkets vilje i Sydvietnam. Dets ledelse udgør en faktisk regering — en samlingsregering, som leder samfundslivet på omtrent fire femtedele af Sydvietnams territorium, beboet af ca 10 millioner af den sydvietnamesiske befolknings 14 millioner.

Fronten leder den *Nationale Befrielsesarmé*, der består af tre afdelinger: De regulære styrker, de regionale styrker og de lokale selvforsvarstyrker. Det er den kraft, som alt USA's militær og de udkommanderede quislingefdelinger ikke kan få has på, men som tværtimod vokser til en mere og mere betydende militær styrke. Det kan bemærkes, at flere af de større amerikanske nederlag er lidt til de lokale og regionale styrker. Det var således dem, der slog 7 af de 9 USA-kompagnier i slaget ved Pleime i november 1965.

Det fremgår, hvor latterligt det er, når man overhovedet kan forestille sig at »ordne« Sydvietnams forhold under tilsidesættelse af Befrielsesfronten.

Det er de mest forskruede argumenter, der fra USA's side bringes til torvs for at afvise anerkendelse af Befrielsesfronten. Man siger, at »Fronten« ikke er fremgået af valg. For det første kan man ikke just påstå, at Saigon-styret, som man med megen fryd anerkender, er kåret af andre end USA. For det andet er Befrielsesfrontens lokale administrationer fremgået af så direkte valg, som tænkes kan, og længere kan man vel næppe gå under krigsforhold. Vicepræsident *Humphrey* har endvidere sagt, at man »ikke kan sætte sig til bord med mordere«. Hvis det var det, det kom an på, går det jo ganske godt i Saigon. Nej, hvad sagen drejer sig om, er, at man ikke vil anerkende det sydvietnamesiske folks vilje.

De, som foregiver tvivl om, at Befrielsesfronten repræsenterer det sydvietnamesiske folk, kan spørge sig, om de kender ret mange regeringer, som folket i praktisk handling følger så aktivt som det sydvietnamesiske, når det sætter livet ind i overensstemmelse med Frontens ledelse af den militære kamp.

Anerkendelse af Befrielsesfronten og dens rolle ville vel også være ødelæggende for den yndlingsfiktion, hvormed USA søger at motivere sin optræden: den angivelige »aggression fra Nordvietnam«.

Men helt frem til nytår 1959 havde DRV's regering gang efter gang sendt Saigon-administrationen forslag om forhandlinger vedrørende »foranstaltninger til hurtigt at tilvejebringe en fredelig national forståelse og kompromis«. Men Diem og USA havde hånligt afvist. De fremturede i

*Elitekæmperen Huynh
Van Danh overrækker
befrielseshærens ærestegn*

deres terror. Det var heroverfor, at kræfter i Sydvietnam selv gik til modstand og frihedskamp.

Trods al snakken om »aggression fra nord« har USA dog i lang tid måttet anerkende, at de våben, Befrielsesfronten kæmpede med, enten (og fortrinsvis) var erobrede amerikanske våben, våben fra modstandskampen mod franskmændene eller det, man i Vietnam kalder »rudimentære våben«. Dvs. de primitivt forarbejdede, men ofte uhyre snedige og farlige fælder med bambusspidser, spyd, buer, armbrøster osv.

Også menneskene, USA-tropperne stod overfor, var folk fra Sydvietnam, idet det dog ikke altid er så ligetil at skelne mellem »nord«- og »sydvietnamesere«, fordi skellet mellem syd og nord er så kunstigt. En lille oplevelse kan give indtryk heraf: På en maskinfabrik i Hanoi kunne jeg erfare, at en broder til Diems efterfølger som diktator i Saigon, *Nguyen Khanh*, arbejdede dér som ingeniør.

Det må endvidere erindres, at Geneve-aftalerne som midlertidig foranstaltning forudsatte, at også de sydvietnamesiske dele af Folkehæren, der kæmpede mod franskmændene, skulle »omgrupperes mod nord«. Efter den genforening, som var fastlagt til 1956, skulle de så kunne vende hjem. Da USA og Diem brød bestemmelsen om genforeningsafstemning og ved deres forfølgelser gav anledning til, at friheds-

kampen blussede op på ny, er det naturligt, at mange af disse sydvietnamesiske frihedskæmpere »sivede hjem« igen. Men at udlægge det som aggression er uden al rimelighed.

USAs udvidelse og optrapning af krigen betyder naturligvis ændringer i situationen. »Det er en hellig ret for vietnamesere i nord såvel som i syd at bekæmpe og slå USAs imperialistiske, aggressive handlinger for at forsvare deres nationale uafhængighed og deres liv,« sagde Ho Chi Minh i 1965. Den sydvietnamesiske Befrielsesfront har klart erklæret sig »fuldt berettiget til at modtage og hilser varmt den værdifulde hjælp«, som den har fået og får fra folkene verden over. Den erklærer det som en af sine opgaver også »at forsvare nord«, lige såvel som DRV erklærer det som sin opgave »at understøtte syd« over for den amerikanske aggression. USA har vel i sin vildeste fantasi heller ikke kunnet forestille sig det anderledes. Men det berettiger dem ikke til at udlægge forsvaret mod deres aggression som »nordvietnamesisk aggression«. Det er i Vietnam og ikke i USA, der føres krig. Det er det vietnamesiske folks huse, der brænder, ikke de amerikanske byer.

Befrielsesfronten såvel som DRV har advaret USA om, at en udvidelse af deres aggressionspolitik kan føre til, at man tager imod de tilbud om at sende frivillige til Vietnam, som foreligger fra mange lande. Men det understreges, at hidtil har man ikke gjort det, ligesom DRV hidtil ikke har givet sin »understøttelse af syd« i form af forsendelse af troppeafdelinger fra sin Folkehær.

Selv under aggressionens tunge byrde handler det vietnamesiske folks ledere med megen omtanke og ansvarsfølelse. Det samme kan ikke siges om dem, der vil dække deres egen aggression med at råbe »aggression« efter andre.

Da jeg talte om disse ting med ledende nordvietnamesiske militære og fortalte om, hvordan man i vesten påstod, at krigen i syd lededes fra nord, smilede de og sagde: »I syd har Befrielseshæren allerede lært så meget nyt i kampen mod aggressorerne, at de véd meget bedre besked med, hvordan krigen skal føres, end de kunne få gennem de råd, som vi ud fra vore kamperfaringer kunne give.«

»Sydvietnam er fronten i den nationale frihedskamp. Nord er det store bagland,« sådan udtrykker man i DRV den nuværende situations opgaver.

General Vo Nguyen Giap, Folkehærens navnkundige øverstkommanderende, har sagt det således:

»Nord- og Sydvietnam er under samme tag. Syd er frontlinjen. Nord er fædrelandets politiske og moralske støtte. Nordvietnam har til opgave at bygge socialismen og gøre den til en fast basis for det sydlige folks patriotiske kamp og for kampen for national genforening.«

Den fredelige opbygning i nord er et langt mere afgørende led i den samlede frihedskamp, end vi oftest forestiller os. Det er nemlig beviset for, at Vietnam ikke – som koloniherrer i årtier har prædikeret – er dømt til tilbageståenhed, og for at det vietnamesiske folk i frihed kan gå hurtigt frem ad fremskridtets baner.

Naturligvis lægger krigen og dens krav tunge byrder på dette opbygningsarbejde. Så meget mere imponerende er det, der er nået. Men det Arbejdende Folks Parti sætter ind på at nå mere, for frihedskampen må blive ét med kampen for folkets livsinteresser.

Folket lever ikke i velstand efter den målestok, som vi er vænnet til at anlægge. Men det ville være et overordentligt mirakel, om det var tilfældet.

Det, man har nået, er: Fødevareproblemet er løst. Der er

Fra en rismark. Planterne omplantes (Foto forfatteren)

Høsten bringes ind

ikke mere hungersnød, men reserver af levnedsmidler. Der er for første gang udviklet en industri. Analfabetismen er ophævet for de nye generationer. Unge såvel som ældre gør en omfattende indsats for uddannelse og kulturel højelse.

Landbruget er fortsat hovederhvervet. Dets resultater er nået gennem jordreformen, der ophævede de feudale og kapitalistiske forhold, og gennem kooperationens sejr i landbruget.

Landbruget i Vietnam er noget andet end hos os. Det afgørende hovedprodukt er ris, hvis dyrkning kræver et uhyre arbejde — overrisling, omplantning, plante for plante, pløjning oftest med okser — men som til gengæld kan give op til tre afgrøder. Mange grønsager dyrkes. Rundt omkring på den fede og tunge jord vokser bananpalmer — omtrent som skræppeplanter hos os. Mange andre frugter dyrkes — kokospalmer, morbærtræer og mange, vi slet ikke har navn for, hvilket ikke forhindrer dem i at smage fortræffeligt.

Kooperativernes overlegenhed viser sig foreløbig især gennem samarbejdets fordele ved overrislingsarbejder og lignende og ved kvæg- og svinehold. På et kooperativ, jeg besøgte, var risproduktionen således sat op fra 2,7 tons pr. hektar til 5,6 tons, foruden at nyt land var dyrket op. Kooperativernes fordele for udnyttelse af teknikken tilhører det endnu fremtiden at vise, idet den tekniske basis endnu er yderst svag.

Det er den socialistiske industrialisering, der har skabt Vietnams industri. Bortset fra udvindingen af værdifulde råstoffer — kul, metaller og andet — og visse maskinfabrikker er det overvejende let- og forbrugsvareindustri.

USAs krig tynger naturligvis udviklingen. En meget stor del af den mandlige ungdom gør tjeneste i hæren. Luftangrebene skaber ødelæggelser, og man er heroverfor gået over til en radikal decentralisering af industrien, delvis gennem evakuerings. I en tekstilfabrik, jeg besøgte, var ca. en tredjedel af maskinerne evakueret.

Trods alle disse vanskeligheder er årsplanen 1965 opfyldt til 96 procent, hvilket betegner en vækst fra 1964. Risproduktionen steg med 4 procent.

Men den socialistiske opbygning betegner ikke blot vækst i produktionen, men også frigørelse af mennesker. På et kooperativ, jeg besøgte, var hovedbygningen en tidligere rig bondes hus. De ældre fortalte, hvordan de i gammel tid end ikke måtte gå inden for porten dertil, men skulle stå med hatten i hånden og afvente besked om deres spørgsmål. Kvinderne havde ingen rettigheder overhovedet. I hjemmene måtte de kun tale, når de blev spurgt, og var undergivet mandens absolutte hustugt. Men pigerne på tekstilfabrikken var ikke længere mundlamme, tør jeg sige.

Trods alt, hvad krigstiden må lægge af begrænsninger, er der opnået sådanne omlægninger af hele tilværelsen, at det har åbnet nye perspektiver for hele det vietnamesiske folk — ikke blot i nord, men også i syd, hvor man trods alle afspærringer hører om, og ivrigt følger, hvad der sker hos »onkel Ho«.

Derfor har det Arbejdende Folks Parti også vundet sig en så varm tillid i Nordvietnams befolkning, så man vanskeligt gør sig forestilling derom.

Og derfor kan man se amerikanske skribenter med ærgrelse konstatere, at kommer det til en national genforening, så hor folket i syd og nord kun én national figur, som de vil anerkende som leder: *Ho Chi Minh*.

Vejen til fred i Vietnam

Det siger sig selv, at ingen stærkere håber og ønsker fred i Vietnam end det vietnamesiske folk. Alligevel er der dem, der prøver at påstå, at det er vietnameserne og deres ledere, der ikke vil fred — på grund af deres stædighed, ubøjelighed, stivhed, eller hvad man nu siger ved den slags lejligheder.

Jeg talte om det med en af mine vietnamesiske venner, *Hoang Tung*, chefredaktør for *Nhan Dan*. Han pegede på sit hår. Det var isprængt sølvhvide stænk — noget som indtræffer sjældnere og senere hos vietnamesere end hos os. »Jeg er nu ved at gråne,« sagde han, »og i hele det liv, jeg kan huske, har vi ført krig. Vi har mistet familie og venner i krigen. Vi har måttet gennem forfølgelser, indespærring og tortur. Tror du, der er nogen, som behøver at belære os om ønskeligheden af at få fred i vort land?«

»Men,« føjede han til, »det er ikke fred, hvis imperialisternes blodige forfølgelser og undertrykkelse stadigvæk fortsætter. Det må endelig bringes til ophør. Vi kan og vil ikke lade alle vore ofre være forgæves. Vi vil ikke opgive den ret, vi én gang havde vundet og fået anerkendt. Men det er det, man forlanger af os.«

Det var, mens præsident Johnsons såkaldte »kampagne for eftersøgning af freden« stod på, at denne samtale fandt sted. Nu er denne »fredsoffensiv« næsten allerede glemt — druknet i krigsbevillinger og bombebrag. Den har vist sig kun at være et stort shownummer af den slags, som måske kan gøre sig i det politiske liv i Texas, hvis metoder det er præsident Johnsons uvisnelige fortjeneste at have ført ud på verdensarenaen . . .

Hvis Johnson virkelig ville have »søgt efter freden«, be-

Børn i en vietnamesisk landsby (Foto forfatteren)

høvede han ikke at skikke sendebud af sted til alverdens lande eller foregive spænding om, hvad der ville blive »Hanois reaktioner«. Så skulle han have søgt meget nærmere steder — i Wall Street, i Pentagon og i det Hvide hus selv. Der kunne han have fundet nøglen til den omlægning af USAs fremfærd, som kunne skabe betingelser for fred.

I Hanoi var man af naturlige grunde fra første færd yderst skeptiske overfor Johnsons »fredsoffensiv«. Man undersøgte opmærksomt, om den skulle indeholde noget som helst tegn på en ændring i USAs politisk-militære kurs. Man fandt intet. Man måtte slutte, at USA agtede at videreføre aggressionspolitikken, og at »fredsoffensiven« kun var et led deri. Derefter indrettede man sig.

En uomgængelig betingelse for fred er — ifølge sagens natur — at USA indstiller og opgiver aggressionen mod Vietnam. Hvordan det skal foretages, kan man se på, men at det skal gøres, er en logisk forudsætning for at virkeliggøre fred. Der er ingen politisk realitet i en ordning, som »halvvejs« anerkendte aggressionen og overlod den det halve af det bytte, den sigtede efter. Et kompromis af en art, som »deler lige« mellem aggressoren og hans offer, ville også være uden enhver rimelighed. I virkeligheden ville det være en præ-

miering af USAs aggression, som ikke blot vil forlænge og uddybe Vietnams lidelser, men også være en opmuntring for en aggressionspolitik, der sætter hele verden i fare.

En særlig rolle skulle som bekendt Johnsons »tilbud« om »betingelsesløse forhandlinger« spille. Det skulle gælde som bevis på, at USA var den part, som ønskede forhandling og fred, mens DRV og Befrielsesfronten skulle fremtræde som ondskabsfulde modstandere heraf.

Det var et letbenet spil for galleriet. De, som husker tilbage til tiden før marts 1965, vil erindre, at den gang optrådte USAs regering som åbenlys og forbitret modstander af enhver forhandling.

Havde den da nu forbedret sin syndige sjæl? Nej, den havde kun forstået, at overfor verdensoffentligheden kunne man ikke optræde så groft. Derfor forsøgte den sig med det trick at tale om »betingelsesløse« forhandlinger. For hvad ville det sige? Først og fremmest, at der ikke kunne stilles nogen betingelser til USA. USA kunne således undslå sig for enhver forpligtelse til at standse eller afvise aggressionen, ja, endog til at ophøre med sine bombardementer af en selvstændig stat som DRV. Til overmål understregedes USAs oprigtige hensigter ved at erklære det som en uantagelig betingelse at forhandle med Befrielsesfronten — den kraft, man kæmpede imod og ikke kunne kue.

De »14 punkter«, USA opererede med under »fredsoffensiven«, som bevis på sine ædle hensigter, opretholdt imidlertid disse forudsætninger. Derfor betød det intet, at man i dem gjorde en formel reverens for Geneve-aftalerne og talte om, at der engang — nemlig for så vidt USA havde fået ordnet Sydvietnam efter sit hoved — muligvis kunne blive tale om en tilbagetrækning af USAs tropper. Selve aggressionspolitikens mål og metoder opretholdtes, hvilket indlysende ville gøre Geneve-aftalerne døde og magtesløse — selv om man så vil pynte deres grav med en blomst.

Ved at gøre forhandlingerne formelt »betingelsesløse« ville USA opnå at sætte aggressoren og hans offer på lige fod, få anerkendt USA-aggressionen som en lovlig handling, på grundlag af hvilken der kunne forhandles. Derved ville man opnå at få Geneve-aftalerne *de facto* sat ud af kraft og få

ophævet den deri indeholdte internationale anerkendelse af det vietnamesiske folks ret til suverænitet, selvbestemmelse og national enhed. Det var den *faktiske* betingelse, de såkaldt »betingelsessløse forhandlinger« ville rumme.

For DRV kunne grundlaget for forhandlinger derfor ikke være ligegyldigt. Anerkendte man det amerikanske grundlag, opgav man det vietnamesiske folks internationalt anerkendte ret.

Derfor formulerede man allerede i foråret 1965 det, som DRV måtte kræve som grundlaget for og formålet med forhandlinger. Kort sagt var det, at forhandlingerne måtte gå ud på faktisk at få Geneve-aftalerne sat i kraft og virkeliggjort.

Det var naturligvis en betingelse. Men kan man for alvor tale om at ville fred uden at ville acceptere en sådan betingelse?

DRVs stilling blev formuleret i dens såkaldte »firepunkts standpunkt«. Befrielsesfronten offentliggjorde samtidig sit »fem punkts standpunkt«, hvis indhold gik ud på det samme. De fire punkters hovedindhold er:

1. *Anerkendelse af det vietnamesiske folks grundlæggende internationale ret til uafhængighed, suverænitet, enhed og territorial integritet. USA må trække alle sine tropper og alt sit krigsmateriel bort fra Sydvietnam og indstille sine krigshandlinger mod DRV.*
2. *Indtil den fredelige nationale genforening må ingen af de to zoner indgå nogen militæralliance, oprette fremmede baser eller lignende.*
3. *Sydvietnam må ordne sine egne problemer i overensstemmelse med Befrielsesfrontens program uden fremmed indblanding.*
4. *Den fredelige genforening må gennemføres af det vietnamesiske folk selv uden fremmed indblanding.*

Det er denne platform, dette standpunkt, som DRV forlanger anerkendt som grundlag for forhandlinger. Den indebærer, at USA må give afkald på aggressionspolitikken, men

Ho Chi Minh ved fremlæggelsen af DRV's 4 punkter

kan det siges at være urimeligt, hvis der skal være tale om forhandlinger, som virkelig går ud på at sikre fred — og som ikke blot skal være et nummer på vej til udvidelse af krigen.

Man bør også erindre, at DRV to gange har deltaget i forhandlinger med USA uden opløftende erfaringer. Første gang var forhandlingerne i Geneve i 1954 — som USA "fulgte op" med aggressionen mod Sydvietnam. Anden gang var for-

handlingerne om neutralisering af Laos i 1962 — også i Geneve — som USA har fulgt op med luftangreb og militær indblanding i Laos. Er der noget at sige til, at man denne gang vil have klare forudsætninger om, at forhandlingerne virkelig skal tjene til at sikre fred og national selvstændighed.

På mit spørgsmål til statsminister *Pham Van Dong*, om hvilken rolle forhandlinger og politiske metoder kunne spille ved løsningen af det vietnamesiske spørgsmål, svarede han derfor med en henvisning til Ho Chi Minhs i de samme dage afgivne erklæring.

»Hvis USAs regering virkelig ønsker en fredelig løsning, må den anerkende DRV's fire punkts platform og bekræfte det gennem praktiske handlinger, den må betingelsesløst og permanent indstille luftangrebene og alle andre krigshandlinger mod DRV. Kun ad denne vej er fredelig løsning af Vietnam-problemet mulig.«

I mine samtaler i Vietnam fik jeg mere detaljerede redegørelser for det vietnamesiske standpunkt. Jeg søgte specielt yderligere oplysninger om de sider af sagen, som hos os diskuteres eller sættes under tvivl — i øvrigt fra forskellige side. På baggrund heraf kan følgende konstateres:

Påstande om, at DRV udelukker forhandlinger og politiske metoder fra de midler, som kan anvendes til løsningen af det vietnamske spørgsmål, er uden enhver begrundelse. *DRV er ikke modstander af forhandlinger, men spørgsmålet er hvilken slags forhandlinger, og på hvilke betingelser.* De såkaldte »betingelsesløse forhandlinger«, som USA foreslår, indeholder i virkeligheden den betingelse, at deres aggression skal anerkendes som lovlig, og Geneve-aftalerne således tilsidesættes. Heroverfor har DRV stillet sine betingelser om fuld respekt for Geneve-aftalerne som forudsætning for virkelige fredsforhandlinger.

DRV's standpunkt kan ikke udlægges sådan, at alle USA-tropper først skal have forladt landet, før der kan blive tale om forhandlinger. »Var vi så vidt, ville der ikke være brug for mange forhandlinger,« sagde man, »så ville det vietnamesiske folk selv kunne ordne sine anliggender i fred.« Det, man forlanger, er anerkendelse af fire-punkts-platformen

som grundlag, således at forhandlingerne kommer til at dreje sig om, *hvordan* det vietnamesiske folks rettigheder ifølge Geneve-aftalerne sættes i kraft. Efter de erfaringer, man har haft med USA-imperialismen, er det ikke unaturligt, at man ikke blot forlanger nogle kønne ord fremsat, men også handlinger, der viser, at det er alvor med afvikling af aggressionspolitikken.

DRVs krav kan ikke kaldes glubske. Fire-punkts-platformen er i virkeligheden mere beskeden end Geneve-aftalerne. De fastsatte en to års frist for gennemførelse af genforeningen gennem folkeafstemning. *DRVs regering er åben for forhandlinger om metoder og frister for gennemførelsen af genforeningen* under forudsætning af opretholdelse af bestemmelserne om, at begge dele af landet holdes uden for militærblokke. Dette understreger endnu engang, hvor meningsløst det er at tale om en »nordvietnamesisk aggression«.

Når USA vil gøre DRVs 3. punkt — om ordning af forholdene i Sydvietnam i overensstemmelse med Befrielsesfrontens program — til særlig uantageligt, spiller de på manglende kendskab til dette program. Det går ud på dannelse af *en bred demokratisk samlingsregering med det formål at »tilvejebringe uafhængighed og demokrati, forbedre folkets levestandard, gennemføre en fredens og neutralitetens politik og fremme en fredelig genforening af fædrelandet«*. Dette kan vel være uantageligt for den nuværende Saigon-diktator, general Ky, som mener, der er »brug for tre eller fire Hitlere« i Sydvietnam — men for andre?

Disse standpunkter understreger også, hvor ubegrundet det er at opfatte frihedskampen som »dække for en kinesisk aggression«. DRV er ikke en kinesisk lydstat. *DRV er en selvstændig og suveræn socialistisk stat med selvstændig politik og standpunkter.*

Det er meningsløst, at den danske regering ikke har fået øjnene op for denne kendsgerning og ikke anerkender og udvikler forbindelser til DRV, mens man gør opvarthning hos general Kys quislingeregering. Denne meningsløshed træder endnu grellere frem, når man alligevel for nylig har erkendt sig foranlediget til at svare på Ho Chi Minhs henvendelse til kong Frederik.

Det er utilfredsstillende, når man i dette svar søger at glide uden om realiteterne ved at påstå, at »USAs stand-

punkt er fuldstændig gennemførelse af Geneve-aftalerne», mens det afgørende netop er at tvinge USA til et sådant punkt, der må betyde, at aggressionspolitikken opgives.

Det danske folk må og kan yde en bedre støtte til Vietnams stræben efter fred og selvstændighed.

Vietnam-krigens perspektiver

Gennem mine samtaler med ledende personligheder i DRV fik jeg et stærkt indtryk af en stabil og stærk ledelse, der handler med nøgtern klogskab og målbevidst indsigt, og som udtrykker de bedste egenskaber i sit beundringsværdige folk. Det var politiske og militære ledere, som var præget af dyb ansvarsfølelse såvel over for deres eget folk som verdensfreden og dermed over for alle folks skæbne. Der var ingen lunde tale om eventyrpolitikere, som den fjendtlige propaganda gerne vil gøre dem til. Nå, fra den side kender man jo også kun vietnamesiske »ledere« af en sådan karat...

Der er derfor al grund til at lægge vægt på de perspektiver for kampen, som man har i Hanoi.

På USAs side bygger man sine perspektiver på en talmæssig overvægt i militært organiseret mandskab og materiel. Man taler — med en tankegang, som er udbredt i imperialistiske kredse — om, at guerillastyrker kan nedkæmpes med en overvægt på 10 mod 1, og at man agter at danne en sådan overvægt.

På vietnamesisk side lader man sig — skønt man ingenlunde overvurderer tyngden af den opgave, man står overfor — ikke imponere af sådanne kvantitative opstillinger. Man gør opmærksom på, at de eneste undertrykkelsessejre i guerillakampe, som imperialisterne har opnået i Sydøstasien — i Malaya og Filippinerne — krævede en overvægt på 22 og 23 mod 1. Derudover henviser man — uden at forfalde til praleri — til, at frihedsstyrkerne i Sydvietnam gennem deres tyve års prøvelser har udviklet kampegenskaber og en initiativ-evne, som ingenlunde gør dem ringere end andre. Naturligvis er USA-imperialismen også en stærkere modstander end andre. Alligevel får de kendsgerninger om kampen, der anføres, én til at tænke, at det nu ikke var genialt af imperia-

listerne netop at gøre Vietnam til centrum for deres magtdemonstration mod de folk, som kæmper for deres nationale frihed . . .

Endvidere kan USA — ud fra de tal, som man fra den side opererer med — selv med den planlagte forøgelse af deres Vietnam-styrker, ikke gøre sig forventninger om at komme op på mere end 3-4 stykker mod 1.

Men, som sagt, den talmæssige overlegenhed gør det ikke alene. Frihedshærens krigsførelse går blandt andet ud på at binde forholdsvis store styrker til de faste baser, og dette er — som tidligere nævnt — i vid udstrækning lykkedes. Det gør det nemmere at bringe de styrker, der rykker ud på togt, i en tilstand af omringing, hvor det lokale styrkeforhold kan være på frihedsstyrkernes side. Man bygger hermed også på erfaringerne fra kampen mod franskmændene. De havde en total talmæssig overlegenhed på godt 2 mod 1. Men i de slag, der blev udkæmpet, sørgede frihedsstyrkerne i reglen for at have en lokal overlegenhed på 3 mod 1.

En sådan taktik er også mulig over for USA, idet erfaringen viser, at trods al teknisk overlegenhed er spørgsmålet om forbindelses- og forsyningslinjer (»logistikken« overhovedet) under vietnamesiske betingelser deres værste hovedpine.

Frihedsstyrkerne er derimod yderst bevægelige, idet megen transport foregår på de primitive måder, som vietnameserne er vant til, det vil sige på skuldrene eller, når det går højt, på cykler.

Hvis frihedsstyrkerne ved et sammenstød ikke kan skabe en ønskelig lokal overlegenhed, forsvinder de simpelt hen. Det er det, der er sket, når USA nu og da har udbasuneret en stor sejr i et område, som de kort efter har måttet forlade med uforrettet sag. For det, den militære kamp nu drejer sig om, er at opløse modstanderens styrker og tilintetgøre eller erobre hans materiel.

Vietnameserne lægger ikke skjul på, hvad der er hovedlinjen i deres strategi. De kan tillade sig det, fordi de imperialistiske aggressorer ikke kan gøre dem kunsten efter, eftersom det, som frihedsstyrkerne først og fremmest bygger på, er, at de ikke fører kampen alene, men med hele folkets aktive understøttelse. Og den kan aggressorerne ikke få.

Vietnameserne fører deres kamp med tillid til, at de kan føre den til sejr. Derved forstår de ikke, at det befriede Syd-

vietnams 10 millioner skulle være militært stærkere end industrimagten USA med sine 200 millioner. De forestiller sig heller ikke at udslette alle de 200.000 eller 400.000 amerikanske soldater i Vietnam. Men de stiller sig som realistisk opgave at føre kampen, så USA tilføjes sådanne tab, at deres aggressionsvilje brydes. Når USA må indse, at aggressionspolitikken ikke betaler sig for dem, har det vietnamesiske folk vundet, og før den standses, kan Vietnams folk ikke leve i fred.

Naturligvis er USAs ressourcer enorme, men alt kan de ikke tillade sig at anvende alene i Vietnam. Det kan ikke undlade at skabe betænkeligheder i Washington, at man uden resultat har engageret en så betydelig del af dem, som man har. USAs samlede infanteristyrker overstiger nu ikke én million. Skal styrkeforholdet 10 mod 1 bringes i anvendelse, vil USA imidlertid få brug for mere end én million infanterister i Sydvietnam.

I *New York Times Magazine* har en skribent for nylig

Ib Nørlund og førstesekretæren for Vietnams Arbejderparti, Le Duan

gjort op, at den amerikanske krigsmaskine i 1965 anvendte 351.111 dollars på at dræbe eller tilfangetage 1 – skriver *én!* – »sydvietnamesisk partisan«. Hvis man fraregner »uvedkommende«, dvs. civile, som er »tilfældigt dræbt«, så vil tallet overskride en halv million dollars pr. styk. Man forstår, hvorfor Johnson i marts 1966 måtte have en bevilling på 13 milliarder dollars til Vietnam-krigen igennem og samtidig måtte varsle, at han vil komme igen efter 1. juli.

Der er naturligvis monopoler, som gnider sig i hænderne, jo mere der smides ud til den beskidte krig. Alligevel er omkostningerne ved at tage et omfang, som er så føleligt, at kredse helt op i toppen må blive så betænkelige, at de vender sig mod den officielle politik.

Men kan USA da ikke skride til en skærpelse og udvidelse af krigen? Det ville være utilladeligt optimistisk at udelukke den mulighed, og Hanoi gør det ingenlunde.

Umiddelbart må man regne med en intensivering af USAs krigshandlinger. Efter »bombepausen« angives luftangrebene mod Nordvietnam at være tre gange intensivere end før. Forsøg på terrorangreb på Hanoi og andre storbyer kan ikke udelukkes. Man må også forberede sig på vildere og hårdere kampe i Sydvietnam.

USAs øjensynlige forberedelser og troppekonzentrationer i Thailand, deres luftoffensiv mod befriede områder af Laos og provokationerne mod Cambodia er alvorlige tegn på, at man har i sinde at udvide krigen til hele Indokina. Hvis dette også indbefatter direkte indtrængen på nordvietnamesisk territorium, skaber det muligheder, som ikke bør undervurderes, for en endnu mere omfattende krig i Sydøstasien – en ting, som endda kan gribe endnu mere om sig.

Fra vietnamesisk side er man ikke tilhængere af teorien om »jo værre, des bedre«, og man vælter sig ikke i tomme fraser om, at »USA jo bare kan komme an« og den slags. *Man ser kampens opgave i at bryde USAs aggressionsvilje allerede i Sydvietnam og således hindre yderligere eskalation, der bringer verdensfreden i fare.*

Som led heri gør man USA opmærksom på, at de heller ikke kan vente nogen fordel af en udvidelse af deres forbrydelses omfang. Over for de lyster, som måtte eksistere i den amerikanske ledelse til at forsøge invasion i DRV, siger man med megen logik: Når USA ikke har kunnet kue 10

Fra samtalerne i Arbejderpartiets centralkomité. Til venstre chef-redaktør Hoang Tung og sekretær i CK Le Duc Tho

millioner i Sydvietnam, hvad skulle de så kunne vente sig af at udvide krigen til yderligere at omfatte 17 millioner nordvietnamesere? I givet fald vil disse ikke være uforberedte.

I forhåbningerne om, at det kan lykkes at hindre en skæbnesvanger krigsudvidelse, bygger man imidlertid i Vietnam på yderligere en faktor. Man ser sin kamp som led i en international sammenhæng. Man regner med den solidaritet, som i stigende mål ydes fra folkene i hele verden — i første række fra de socialistiske lande, fra de nye nationalstater, men også fra folkene i kapitalismens og imperialismens lande. Med særlig varme følelser hilser man den modstand mod krigspolitikken, som ydes fra modige og dristige fredsforkæmpere i det amerikanske folk selv.

Sagen er jo, at udover hvad USA kan miste i menneskeliv og øde i værdier, kan de gøre sig så forhadte og foragtede, at det kan få de mest alvorlige politiske — og for øvrigt også militære konsekvenser for dem.

Folkene i alverdens lande har samme interesse som det vietnamesiske folk i at bringe aggressionspolitikken til standsning, stoppe barbariet og forhindre en krigsudvidelse. Der er altså grundlag for en fast og ubrødelig solidaritet mellem alle, som vil fred, national selvstændighed og demokrati, til støtte for Vietnams folk.

Vietnams folk er taknemmeligt for humanitær hjælp, som ydes det. Men endnu mere afgørende er den solidaritet, som kan standse USAs krigspolitik, *hindre* død, forgiftning og lemlæstelse i stedet for at prøve at reparere efterpå.

Men det haster med at styrke og udbrede solidariteten, hvis der skal holdes trit med tempoet i escalationen af krigspolitikken. Alle har et ansvar, og alle må huske, at det gælder ikke alene Vietnam, men ethvert land, som kan blive ramt af et sammenbrud på verdensfreden.

Det danske folks solidaritetsaktioner er kendt og respekteret i Vietnam. På det historiske museum hang også billeder fra demonstrationer i København. Men kan vi påstå at være på højde med tidens krav?

Som Danmarks stilling nu engang er blevet, kunne vi yde en følelig politisk indsats ved at gøre USA forståeligt, at dets pagtsystemer i andre dele af verden slår revner som følge af den beskidte krig i Vietnam. Det er et meget følsomt punkt for USA. Men det forudsætter, at den danske regering bliver bragt til at sige *fra* over for USA i stedet for til stadighed at søge undskyldninger for aggressionen. De, der mener, at man kan slå sig til tåls med de forsigtige reservationer, hvorved det hækkerupske diplomati har søgt at klare frisag over for den danske opinion, har ikke forstået, *hvor* alvorlig faren for en krigsudvidelse er, *hvor* meget det haster.

Vietnams folk fører deres kamp i tillid til, at også den internationale solidaritet vil lægge bånd på aggressionspolitikkerne. Har det ikke lov til det?

Den internationale solidaritet

I det foregående er gengivet en række af de oplysninger og indtryk, som jeg fik under opholdet i Vietnam. Skal jeg sluttelig sammenfatte, hvad jeg erfarede, i en vurdering af stillingen i Vietnam, kan det blive i følgende:

1. *I sin kamp mod det vietnamesiske folk fører USA en tabt krig.* Trods al den smerte og skade, de har kunnet forvolde, har de ikke alene ikke kunnet bryde den vietnamesiske kampmoral, men folkets forbitrelse og beslutsomhed er kun forøget, dets militære styrke er ikke svækket, men væsentligt forstærket, og på de afgørende områder er der fundet veje til mere end at opveje de tilføjede materielle tab.

At USA fører en tabt krig, skal ikke sige, at de står over for et militært sammenbrud. De er fuldt vel i stand til endnu at få meget blod til at flyde, til at få nye brande til at flamme, til at forgifte nye livskilder, til at få nye tårer til at rinde og fortvivlelsens skrig til at rejse sig. De er militært i stand til at fortsætte på denne måde i lange tider. Men de er ikke i stand til med alt det at tvinge deres vilje igennem over for det vietnamesiske folk og næppe nok til at bringe sig en væsentlig forbedret stilling i deres røvertogt.

Jo før USAs ledere gør sig dette klart, des bedre. Det er det afgørende for endelig at bringe fred til Vietnam. Hvis en sådan realisme og nøgternhed vinder overhånd i Washington, har DRV og Befrielsesfronten stillet sig åbent for ad forhandlingens vej at få fastlagt de foranstaltninger og fremgangsmåder, der kan sikre en udvikling af fredens, selvbestemmelsen og demokratiets vej.

2. *Den største fare nu består i, at USAs ledere skrider til en udvidelse af krigen.* Militære ledere, der har fejlet så mange gange som USAs generaler i Vietnam, er tilbøjelige til at »hævne sig på omstændighederne« gennem vildere og

vildere magtudfoldelse — selv om det så bagefter viser sig at heller ikke det, bringer dem deres mål nærmere. Hidtil har de også kunnet finde politisk dækning for sådanne desperate skridt. Derfor må man betragte faren for nye krigsudvidelser og »escalationer« med stor alvor.

En videre krigsudvidelse kan hurtigt forvandle Vietnamkrigen til en krig af helt andet omfang og art end hidtil. Hvis USA overskrider den næste tærskel, kan det meget let blive en krig, der inddrager også Laos, Cambodien og Kina. Det kan blive en krig, hvor endnu mere af det moderne militære djævelskab bringes i anvendelse. De følger, en sådan udvikling kan have for hele verdenssituationen, kan kun være af alvorligste art.

Så længe bålet brænder i Sydvietnam, så længe består også faren for, at flammerne slår ud til en verdensbrand. Derfor må alt gøres, for at få brandstifteren, USA, til at holde inde.

3. *Det afgørende, der kan bringe en ændring i situationen og bringe freden nærmere, er en styrkelse af den internationale solidaritet med Vietnam.* Det vietnamesiske folk udfylder sin forpligtelse og mere til. Vi andre har en forpligtelse til at yde mere og bedre støtte. Undlader vi det, eller kommer vi for sent, kan vi selv komme til at bære byrden af vor skyld gennem uoverskuelige ofre i blod og ufrihed.

Den internationale støtte må dels ydes gennem materiel hjælp. Der er brug for medicinalvarer og andre humanitære foranstaltninger. Men der er også brug for at sikre Vietnams folk de tekniske midler, som er nødvendige for at stå imod en moderne krigsmaskine, som løber grassat. Tiden er ikke til at føre teoretiske diskussioner om, hvorvidt den menneskelige eller den tekniske faktor betyder mest i kampen. Der er ikke tale om noget enten-eller. Mennesker, der kæmper for deres frihed, må også have midlerne dertil. Vi er ganske vist ikke alle i en situation, hvor vi direkte kan bidrage til at skaffe dem. Men en af USAs planer består også i at isolere Vietnam og afskære det fra tilførsler. Det er en form for krigsudvidelse, som vi kan og bør kæmpe imod, så en gentagelse af den »ikke-interventions«-skandale, der i sin tid tvang det spanske demokrati i knæ, forhindres.

Men frem for alt må den internationale solidaritet fra folkenes side tage sigte på at nødsage USA til at opgive sine aggressive planer. Det kan gøres gennem udviklingen af en

aktiv og handlekraftig opinion, der gør det håndgribeligt, at aggressionspolitikken *ikke betaler sig* for USA.

Det står til folkene i de forskellige lande at være opfindsomme og initiativrige i at finde de former for en sådan moralsk og politisk modstand, som er mest følelig for USAs ledere. Når alt kommer til alt, er USA-imperialismen engageret på så mange måder verden over, at den dermed også giver sig mange blottelser.

Solidariteten med Vietnams folk er en æresforpligtelse og en livssag for alle fredens, demokratiets og den nationale selvstændigheds kræfter verden over. Det fælles mål er at skabe Sydvietnams befolkning dets anerkendte ret til at råde for sin egen skæbne og finde vejene til national genforening uden fremmed indblanding.

Når kommunisterne må føle en særlig forpligtelse til at fremme solidariteten med Vietnam, strider det ikke mod en sådan bred samling. Den kommunistiske bevægelse har erklæret det som sin opgave at gøre en indsats som de forreste forkæmpere for fred, demokrati og national selvstændighed i vor tid. Internationalt såvel som i de enkelte lande har styrken af denne indsats altid været afgørende for rækkevidden og holdbarheden af de resultater, der opnåedes.

Det gælder også i solidariteten med Vietnam. Derfor er den kommunistiske bevægelses aktivitet og enhed i understøttelsen af det vietnamesiske folks kamp en afgørende faktor for udviklingen.

Fra vietnamesisk side værdsætter man højt og udtrykker stor taknemmelighed for den støtte, som er ydet fra den kommunistiske bevægelse og i særdeleshed fra den socialistiske lejr. Jeg har selv set mange materielle udtryk for den. Jeg har set sovjetiske værktøjsmaskiner, kanoner, biler og fly. Jeg har set kinesiske tekstilmaskiner og varer fra mange andre socialistiske lande. Det falder i øjnene, at den tungest vejende hjælp stammer fra Sovjetunionen.

I vore samtaler fremhævedes det, at man stort set havde fået al den hjælp fra de socialistiske lande, som man havde anmodet om. Der udtryktes megen tilfredshed over samtalerne med den sovjetiske regerings- og partidelegation, der under *Sjelepins* ledelse besøgte DRV, mens jeg opholdt mig dér.

Alligevel betyder den øjeblikkelige situation i den inter-

nationale kommunistiske bevægelse, at støtten til Vietnam ikke bliver så effektiv, som det var muligt. Det må give anledning til bekymring, når for eksempel *New York Times* i december 1965 kunne skrive herom: »Den nuværende konfliktsituation giver USA den allerbedste mulighed for at slå kapital af splidens resultat.« Man kan stille sig det spørgsmål, om USA overhovedet havde povet sit aggressive eventyr, hvis de ikke havde set disse muligheder for »at slå kapital«.

Overfor den nuværende situations alvor burde det være muligt — uanset øvrige stridsspørgsmål — at lægge alle kræfter sammen for at yde den hurtigste og mest effektive hjælp til Vietnams folk. Der kan ikke være megen diskussion om, hvem der er skyld i, at en sådan aktionsenhed ikke er kommet i stand. Mange kommunistiske partier og i særdeleshed det sovjetiske har opfordret det kinesiske parti hertil. Svaret har været en serie artikler i kinesisk presse med stigende voldsomhed i sprogbrug og med mere og mere krampagtige afvisninger af enhver form for fælles optræden. »Der er intet som helst, der forener os. Der er kun ting, der skiller os,« finder man for godt at sige. Og desværre handler man også derefter og hindrer eller sinker megen hjælp i at komme frem.

Efter at have gjort bekendtskab med den vietnamesiske situation prøvede jeg i Peking at få en nærmere forklaring på, hvordan man i denne alvorlige situation kunne opretholde en sådan stilling. Man nægtede at give nogen, men henviste blot til de offentliggjorte artikler, hvilket der altså ikke var noget opbyggeligt i. I Moskva sagde man på tilsvarende spørgsmål, at man vedvarende var villig til alle former for praktisk samarbejde og koordinering af såvel materiel som politisk støtte til det vietnamesiske folk.

I Hanoi er man selvsagt interesseret i ethvert fremskridt på en effektiv aktionsenheds vej og gav udtryk herfor. Af forståelige grunde var man i øvrigt meget tilbageholdende med udtalelser om den internationale strid. Det var partiets politik ikke at fremsætte eller gengive angreb på noget broderparti, men kun at fremsætte sine synspunkter i positiv form.

I bestræbelserne for at styrke solidariteten med Vietnam er det en afgørende opgave i praksis at udvikle aktionsenheden i den kommunistiske bevægelse. Og begivenheder

ne har deres logik. Grove skældsord og frygt for argumentation er ikke udtryk for holdbarhed af standpunkter. Den aktionsenhed, som nu udvikler sig i verdensmålestok, har også en tiltrækningskraft, som ingen kan unddrage sig.

Også hvad angår kommunisternes internationale enhed, var mine erfaringer i Vietnam overordentligt positive. Som repræsentant for Danmarks kommunistiske Parti blev jeg på det hjerteligste budt velkommen og på alle måder behandlet med stor imødekommenhed og kammeratlighed.

Skønt der er stor forskel på de betingelser, vore to partier arbejder under, og på mange af vore umiddelbare arbejdsopgaver, fandt vi let et fælles sprog og gensidig forståelse. Grundlaget herfor er det fællesskab i opfattelser, som følger af begge partiers anerkendelse af den kommunistiske bevægelses fælleserklæringer fra 1957 og 1960. De, der kalder disse dokumenter for døde og magtesløse, har ikke ganske forstået situationen.

Det vietnamesiske Arbejderpartis repræsentanter søgte at sætte sig ind i vort partis problemer og forudsætninger lige-

Et solidaritetens håndtryk. Førstesekretær Le Duan og Ib Nørhund

som jeg i deres. Ad den vej nåede vi til at kunne erklære partiernes gensidige støtte. Naturligvis var der også nuancer og forskelle i opfattelser, men fra vietnamesisk side understregede man, at det ikke var det væsentlige, men at man kunne finde veje til at drøfte og efterhånden løse sådanne problemer, hvilket jeg kunne give fuld tilslutning.

Den gensidige forståelse, der opnåedes, var et overordentligt opmuntrende udtryk for, at styrkelsen af den kommunistiske bevægelses enhed ikke er et uløseligt problem, men noget, der vil tvinge sig vej.

På min vej hjemad fra Hanoi var Moskvas lufthavn lukket af snestorm, og vi måtte fortsætte til Leningrad. Med erindringerne og indtrykkene fra Vietnam og dets folk ganske friske sad jeg næste morgen på hotellet og talte med dets administrator. Det var en kvinde, der havde gennemlevet Leningrads belejring under anden verdenskrig. Hun fortalte om den tid og dens lidelser. »Men« sagde hun, »vi stod igennem, fordi ingen først og fremmest tænkte på, at man nu kun havde dette ene liv, men at vi alle måtte hjælpe hinanden...«

Det slog mig, at det var den samme ånd, jeg så nylig havde mødt i Vietnam.

På min videre vej traf jeg en tidligere partisan fra de bjelorrussiske skove, nu en ældre lærerinde. Hun fortalte om den tid, om den første gang man havde skudt et tysk fly ned med riffelild. »Der var snart ikke meget andet tilbage end skelettet. Alle skulle have en stump aluminiumsplade med som erindring.« Det var jo det samme, som jeg havde oplevet i Hai Duong...

Hvor er der dog meget, i stort og småt, som forener folk, der kæmper for deres fred og frihed, selv om de lever titusinder af kilometer fra hinanden, under forhold så forskellige som sol og sne.

Og hvilken uovervindelig kraft er verdens folk, når de forstår at forene deres bestræbelser.

Men ingen har lov til at skyde sit ansvar fra sig. Meget ondt har triumferet, når for mange bare lagde hænderne i skødet. Det er kun gennem aktiv indsats, at sejrene er vundet — over undertrykkelse, død og frygt.

Og det forestår at vinde nye sejre...

Ib Nørlund har under sit ophold i den Demokratiske Republik Vietnams hovedstad, Hanoi, interviewet statsminister Pham Van Dong.

Ib Nørlunds første spørgsmål til statsminister Pham Van Dong drejede sig om perspektiverne for det vietnamesiske folks kamp i 1966.

— Vore landsmænd i hele landet vil kæmpe beslutsomt og er sikre på at vinde sejr. Det er perspektivet.

— *Hvad er Deres vurdering af Johnson-kampagnen om »Søgen efter fred« og af USAs genoptagelse af luftangrebene mod Nordvietnam. Udelukker De den rolle, som forhandlinger eller andre politiske midler vil kunne spille i løsningen af Vietnam-problemet. Hvis det ikke er tilfældet, hvad er da betingelserne?*

— Den såkaldte søgen efter fred, som USAs herskende kredse har iværksat, er en svindel, som tilsigter opnåelse af de følgende to mål:

1. — USAs herskende kredse søger at udlægge et bedragerisk rogslor i et forsøg på at berolige offentligheden i USA og i verden, som energisk fordømmer deres aggressionskrig i Vietnam.

2. — De forsøger at påtvinge det vietnamesiske folk deres egne betingelser, dvs. de ønsker at gennemtvinge deres plan om en forhandling ud fra styrkens position.

Dette vil vort folk aldrig acceptere.

Regeringen i den Demokratiske Republik Vietnam har gjort det klart, at i virkeligheden er de amerikanske kredses »søgen efter fred« blot en forberedelse til et yderligere forbryderisk skridt i deres eskalering af krigen. Det er en kendsgerning, at de amerikanske imperialister gennem den seneste tid har fortsat med at bringe flere tropper til Sydvietnam og har forstærket aggressionskrigen. De betjener sig af massakrens mest barbariske metoder ved at anvende giftige kemikalier og giftgas, hvad endog de tyske fascister ikke vovede at bruge.

De amerikanske imperialister, der har afsløret sig selv som banditter, har i nord siden slutningen af januar 1966 iværksat fornyede luftangreb mod en række områder i den Demokratiske Republik Vietnam. Ved at gøre dette har de yderligere blotlagt den bedrageriske karakter i de amerikanske herskende kredses søgen efter fred. Regeringerne i en række lande og verdensoffentligheden, indbefattet det amerikanske folk, protesterer skarpt mod den amerikanske regerings fornyede luftangreb på den Demokratiske Republik Vietnams territorium. USAs herskende kredse tog for nylig tilflugt til et gammelt trick, der for længst har lidt bankerot, ved at indbringe Vietnam-problemet for FNs sikkerhedsråd i et forsøg på at dække over deres forbrydelser og misbrugte FN i deres aggressionskrig i Vietnam. Denne manøvre vil også slå fejl.

Freden behøver man ikke »søge« noget sted. Den ligger i den Demokratiske Republik Vietnams firepunktsprogram, der er et

udtryk for hovedpunkterne i Geneve-aftalen om Vietnam af 1954, og i den erklæring, som den 22. marts 1965 blev fremsat af Sydvietsnams Nationale Befrielsesfront. I sit brev af 24. januar 1966 til en række landes statsoverhoveder understregede præsident Ho Chi Minh den eneste rigtige vej til fred: »Hvis USAs regering virkelig ønsker en fredelig løsning, må den anerkende den Demokratiske Republik Vietnams firepunktsplan og bekræfte det gennem praktiske handlinger, den må betingelsesløst og permanent indstille luftangrebene og alle andre krigshandlinger mod den Demokratiske Republik Vietnam. Kun ad denne vej er en fredelig løsning af Vietnam-problemet mulig.«

— *Hvordan kan efter Deres opfattelse principperne om neutralitet og ikke-deltagelse i militære blokke bidrage til en løsning af Vietnam-spørgsmålet?*

— Som svar på dette spørgsmål vil jeg fremføre det andet punkt i den fire-punktsplan, som den Demokratiske Republik Vietnams regering har fremsat. Her hedder det:

»Forud for en fredelig genforening af Vietnam, hvor Vietnam stadig midlertidigt er opdelt i to zoner, må de militære bestemmelser i Geneve-aftalen om Vietnam af 1954 nøje respekteres. De to zoner skal undlade at tilslutte sig nogen militær alliance med fremmede stater, og der må ikke være fremmede militærbase, tropper og militært personel på deres respektive territorier.«

Sydvietnams Nationale Befrielsesfronts program understreger, at fronten påtager sig en samling af Sydvietsnams befolkning i kampen mod de amerikanske imperialistiske aggressorer og deres lakajer for at »tilvejebringe uafhængighed og demokrati, forbedre folkets levestandard, gennemføre en freds- og neutralitetspolitik og fremme en fredelig genforening af fædrelandet«.

— *Hvilken betydning tillægger De en yderligere udvikling af solidariteten blandt verdens folk og i den kommunistiske verdensbevægelse med det vietnamesiske folks kamp?*

— En yderligere udvikling af solidaritetsbevægelsen blandt verdens folk og i den kommunistiske verdensbevægelse med det vietnamesiske folk, der står i frontlinjen i kampen mod USA-imperialismen, vil have en meget stor og værdifuld betydning som bistand og støtte til det vietnamesiske folk i nedkæmpelsen af de amerikanske imperialistiske aggressorer. Samtidig har denne bevægelse en stor og praktisk betydning ved at anspore folkene til at kæmpe endnu mere resolut mod USA-imperialismen og alle andre reaktionære kræfter, for fred, national uafhængighed, demokrati og social fremgang i hvert enkelt land og i verden som helhed.

På det vietnamesiske folks vegne vil jeg gerne benytte lejligheden til at udtrykke min dybtføjte tak til det danske folk, der varmt har støttet vor retfærdige, patriotiske kamp. Jeg ønsker det danske folk fremgang i kampen for dets retfærdige sag.

